

سرهمیاشت

د افغانی سرې میاشتنې دوه میاشتنی خپرونه
۶۸م خپرنیز کال، اووم پړاو، ۸۹ یمه گڼه

افغانی سرهمیاشت په هر ځای کې د هر چا لپاره

**توزیع مواد خوارکی و غیر خوارکی برای مصیبت زده گان
از اولویت های هلال احمر افغانی است.**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عن ابی امامة رضی الله عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

(اتقوا النار ولو بشق تمرة)

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

له اور څخه ځان وژغورئ که څه هم د کجورې په يوه توکړه وي. (حدیث شریف)

لیکل

- ۱..... د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس اړمنو ته د لاریاتو
- ۲..... د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس په افغانستان کې د قطر
- ۳..... افغاني سره میاشت او بشريال خدمتونه
- ۴..... ځان بساینه یوه اوږد مهالي مرسته او جاري صدقه ده
- ۵..... هفته مخصوص و دست آوردهای آن
- ۷..... د افغاني سرې میاشتي د ځانگړې اونۍ په مناسبت د رئیس الوزراء پیغام
- ۸..... د ځانگړې اونۍ په مناسبت د سرپرست عمومي رئیس پیغام
- ۹..... د افغاني سرې میاشتي مخینه
- ۱۰..... هفت اصل اساسی هلال احمر افغاني
- ۱۱..... نشان هلال احمر افغاني
- ۱۲..... د افغاني سرې میاشتي له لوري په (۱۴۴۵ سپوږميز - ۱۴۰۲ لمریز) کال کې
- ۱۴..... تقوی څه شی ده؟
- ۱۶..... حمایت رواني
- ۱۸..... حکمت های از روزه
- ۲۰..... مصونیت
- ۲۳..... توره ټوخله
- ۲۴..... د ونو او بوټو گټې
- ۲۷..... خپلوي پالنه
- ۳۰..... له رواني ناروغانو سره چال چلند
- ۳۲..... مرض سگ دیوانه
- ۳۳..... مصیبت
- ۳۵..... حرمت نفس و عزتمندي
- ۳۷..... د دنگی تبه

د امتیاز څښتن:

د افغاني سرې میاشتي ټولنه

خپرنډویه اداره:

د اطلاعاتو، خپرونو او ویاندوۍ ریاست

مسؤل مدیر: محمد موسی اواب

گرافیک ډیزاین: هجرت الله میوند

د اړیکې شمېره:

۰۷۰۶۷۵۰۱۹۹

پست بکس:

۱۰۰۲۰۸ - ۳۸ - ۰۰۷

پته:

افغانستان، کابل، پینځمه ناحیه، افشارسیلو،
د افغاني سرې میاشتي ټولنې مرکزي دفتر

www.arcs.af ir@arcs.af

@arcsafghanistan

۱۴۴۶ سپوږميز کال

اهمیت خدمات رضاکارانه

خدمات رضاکارانه تاریخچه دیرینه دارد. این چنین خدمات را تنها مردم با احساس به ویژه در حالت های جنگ، نا امنی ها و بروز حوادث در هر زمان و مکانی که ضرورت محسوس شود به راه می اندازند، که در نتیجه رنج و آسیب قربانیان را می کاهند.

قابل یاد آوری است که سازمان های رسمی بنا بر بلند رفتن سطح حوادث و زیاد شدن مشکلات مردمی بدون قوای مردمی توان دستیگیری منظم و مؤثر قربانیان حوادث طبیعی و غیر طبیعی را نخواهد داشت. و از طرف دیگر فعالیت های رضاکارانه رضاکاران هزینه خدمات را کاهش میدهد، زیرا که سهمیم شدن اشخاص معاش طلب باعث بلند رفتن هزینه میشود و این در حال است که افراد، به خصوص قشر جوان در انجام دادن امور خیریه یک اراده خاص و عزم متین دارند.

از سوی دیگر در کشور های رو به ترقی به خدمات رضاکارانه نیاز بیشتر دیده میشود و خدمات رضاکارانه ایشان حایز اهمیت میباشد، زیرا که نهاد های خدمات اجتماعی بدون رضاکاران تربیت یافته توانائی بسیار کمتر در انجام دادن امور را دارا میباشد، ولی در صورت داشتن رضاکاران تربیت یافته میتوانند که برنامه های خویش را از لحاظ کمیت و کیفیت بسیار عالی سازند و بتوانند که به مستمندان کمک و به قربانیان رسیدگی به موقع نمایند. بناء لازم است تا تمام افراد جامعه بخصوص جوانان به انجام دادن خدمات رضاکارانه تشویق شده و در یک صف منظم تنظیم شوند. از سوی دیگر خدمات رضاکارانه برای افراد جامعه نیز مفید است، زیرا این کار میان ایشان روحیه همکاری و همدیگر پذیری را رشد میدهد و روابط محیطی ایشانرا مستحکم تر و قویتر میسازد.

بیانید که منافع خدمات رضاکارانه را در مجتمع خویش برملا سازیم، زیرا اگر خدا ناخواسته حوادث سیلاب، زلزله، برف کوچ و غیره همزمان رخ دهند و باشندگان بیرون از ساحه متضرره بیندیشند که ارگان های رسمی کمک رسانی قربانیان را دستیگیری کرده و به ما نیاز نیست. انصافا باید گفت که ارگانهای رسمی به قربانیان کدام یک از حوادث زودتر رسیدگی خواهند کرده توانست. و به چه پیمان کارمند و امکانات خواهند داشت که در ساحات مختلف به تمام مصیبت زده

گان رسیدگی و جواب دهی کنند.

در چنین حالات خدمات بشردوستانه و رضاکارانه حایز اهمیت میشود چون رضاکاران در حالت اضطراری بر بنیاد تعهد که دارند خدمات بشردوستانه را انجام میدهند و افراد مصیبت زده را دستیگیری می نمایند پس شرکت مردمی در امور رضاکارانه نتیجه مثبت و مؤثر را بار می آورد.

با در نظر داشت امور متذکره و عملکرد نهضت های ملی در مورد رضاکاری، جمعیت هلال احمر افغانی که یگانه نهاد خیریه، ملی، بشردوست، بی طرف و مستقل در افغانستان است در آوان تأسیس خود شبکه وسیع ملی خدمات رضاکارانه را ایجاد کرد، که الحال به سطح کشور هزارها تن رضاکار دارد و ذریعه آنها به تمام مناطق کشور دسترسی داشته و در حین ضرورت جهت انجام دادن خدمات بشردوستانه میتواند که تمام کشور را تحت پوشش خود قرار دهد.

رضاکاران نامبرده در صورت واقع شدن حوادث طبیعی و غیر طبیعی پیشگام ترین اشخاص اند که به محل واقعه میرسند و در عملیات ردیابی و نجات دهی سهم فعال میگیرند، در مورد چگونگی حادثه معلومات دقیق را ارائه میدارند، و به مسؤولین نهاد در مورد خانواده های مصیبت زده اطلاع میدهند تا بتوانند که اجراءات لازم و سریع نمایند، چنانچه در زمینه سروی و توزیع مواد کومکی نیز دست دراز دارند.

جمعیت هلال احمر افغانی به قوای بشری کشورشمول رضاکاران خود میبالد، زیرا هلال احمر افغانی به کمک اینها میتواند که نسبت به نهاد های دیگر رسیده گی سریعتر و مؤثر تر داشته باشد.

امید است که هموطنان عزیز در صف رضاکاران سره میاشت قرار گیرند و از این طریق شایان کمک به مستمندان و دستیگیری مصیبت زده گان شوند. قرار گرفتن در صف رضاکاران هلال احمر افغانی کدام محدودیت ندارد، هر کسیکه تصمیم وعلاقمندی خدمات بشردوستانه را داشته باشد میتواند که توأم با امور زندگی روزمره خود رضاکار هم باشد. و امور را که از طرف هلال احمر افغانی برایش داده میشود بناء به رضا و رغبت خود انجام دهد.

اداره

د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس

اړمنو ته د لازياتو بشري مرستو په موخه کاري شريکانو سره وکتل

الحديث شهاب الدين دلاور د ربيع الأول د میاشتي پر ۱۴ مه، ددې خبریه ملي ټولنې په مرکزي مېلمستون کې په افغانستان کې د ای سي ار سي له مشرې ښاغلي کترینا ریتز او د نړیوال فدراسیون له مسئول ښاغلي نېسفور مګېنډي سره د ګډو همکاريو د پراختیا او لا ښه والي په موخه درې اړخیزه ناسته وکړه.

ناسته کې د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس نوموړو ته ښه راغلاست ووايه او له افغاني سرې میاشتي سره د دوی له لوري شوې هر اړخیزې مرستې او همکارۍ یې اغېزمنې وبللې.

همدا ډول ښاغلي دلاور په خپلو خبرو کې مقابل لوري څخه د روغتیا، پېښځپلو د لاسنیوي او اقلیمي بدلون په برخه کې د مرستې ترڅنګ د نویو پروژو د پیل او زیاتوالي غوښتنه وکړه.

ورپسې په افغانستان کې د نړیوال فدراسیون او ای سي ار سي مسئولینو د افغاني سرې میاشتي خدمات رښتیني او صادقانه وبلل او د سوري زړه پر ناروغۍ د اخته ماشومانو د درملنې، نسایي ولادي او ماشومانو د روغتیا برخه کې یې د مرستې سربېره د لا ډېرو هڅو او کوښښونو ژمنه ورکړه.

د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس ښاغلي الحديث شهاب الدين دلاور د ربيع الاول د میاشتي پر ۹ مه، خپل کاري دفتر کې په افغانستان کې د نړیوال فدراسیون له مسئول ښاغلي نېسفور مګېنډي او مل پلاوي سره د بشري مرستو د راجلب په موخه بهر ته د سفرونو د تنظیم په تړاو ناسته وکړه.

ناسته کې د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس د دواړو لوریو ترمنځ ګډ فعالیتونه او بشري خدمات هېواد کې د پېښځپلو او بې سرپرسته هېوادوالو د لاسنیوي په برخه کې اغېزمن وبلل او راتلونکې کې یې د لا ډېرو بشري خدماتو په ترسره کولو ټینګار وکړ. داراز ښاغلي دلاور مقابل لوري ته اړمنو او پېښځپلو ته د مرستو په رسونه کې د روغتیا او شفافیت ترڅنګ د هر ډول همکارۍ او همغږۍ ډاډ ورکړ.

ورپسې په افغانستان کې د نړیوال فدراسیون مسئول او مل پلاوي ددې خبریه ملي ټولنې د بشري خدماتو د ستاینې ترڅنګ د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس سره راتلونکې کې بهرنیو هېوادونو ته د بشري مرستو د راجلبولو په موخه د سفرونو د برابرولو ژمنه وکړه.

داراز د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس ښاغلي شیخ

د افغاني سرې مياشتې سرپرست عمومي رئيس په افغانستان کې

د قطر د سرې مياشتې له مسئول سره د روغتيايي مرکزونو د ودانيو د رغولو په موخه وکتل

همغري-دادور کر .
د اراز ښاغلي دلاور په خپلو خبرو کې له نوموړي څخه د ژمي موسم له را
رسيدو وړاندې يې سر پرسته کونډو، يتيمانو او راستنېدونکو کډوالو کورنيو ته
د مرستو برابرولو ترڅنگ د پاکو اوبو د څاگانو د کښنې برخه کې هم د
همکارۍ غوښتنه وکړه .

ورپسې په افغانستان کې د قطر د سرې مياشتې مسئول د روغتيايي مرکزونو
جوړول مهم وبلل او زياته يې کړه، چې نيردې ورځو کې به يې له روغتيا
وزارت سره په همغري او د هغوی د ديزاين مطابق د رغونې چارې پيل شي..

د ربيع الآخر د مياشتې پر ۹ مه، د افغاني سرې مياشتې سرپرست عمومي
رئيس ښاغلي شيخ الحديث شهاب الدين دلاور او د نوموړي مرستيال
ښاغلي حافظ عزيز الرحمن په افغانستان کې د قطر هېواد د سرې مياشتې له
مسئول ښاغلي حسين يونس او مل پلاوي سره د شوي هوکړه ليک پر
بنسټ د ياد هېواد په مالي ملاتړ د ۱۰ روغتيايي مرکزونو د ودانيو د رغولو په
موخه ناسته ترسره کړه .

ناسته کې د افغاني سرې مياشتې سرپرست عمومي رئيس د قطر د سرې
مياشتې د همېشنيو او اوږد مهاله مرستو مننه وکړه او د هېواد په لرې پرتو
سيمو کې يې د ياد هېواد له لوري د لسو روغتيايي مرکزونو جوړول د اړمنو د
لاسونيو لپاره اغېزمن وبلل او دې برخه کې يې د هر ډول همکارۍ او

افغاني سره مياشت او بشريال خدمتونه

مياشتې د تاريخچې، بشريالو خدماتو، فعاليتونو او بنسټيزو اصولو په برخه کې تفصيلي معلومات وړاندې کړل.

سربېره پر دې له اجندا سره سم رابلل شويو ليکوالانو او د پوهنتون استاذانو هم په خپل وار ددې عنوانو لاندې: بشر پالنه او د اسلام له نظره يې مفهوم ډولونه او ځانګړتياوې، حوادث و اثرات آن در افغانستان، په اسلام کې د خپريه بنسټونو تاريخ، تطابق اصول مصونيت و اصول اساسي، خدمات رضاکارانه اهميت چالشها و راه های بيرون رفت از آن در افغانستان، په افغاني ټولنه باندې د اقليم د بدلون اغېزې، نقش رسانه و نشرات در اسلام، د خير چارې ټولنې سره نږدې کوي او محيط زيبست سالم و اهميت آن در اسلام د خپلو مقالو لنډ مطلبونه ګډونوالو ته واورول. او په پای کې ياد علمي سيمينار تر ارزونې وروسته په اختتاميه دُعا پای ته ورسېد.

د يادونې وړ ده چې نوموړې مقالې د (افغاني سرې مياشتې ټولنې د بشرياله خدماتو د ملاتړ په موخه د عالمانو د علمي سيمينار د مقالو ټولګه) په نوم د يوه کتاب په بڼه (۱۰۰۰) ټوکه چاپ، په مرکز او ولاياتو کې د لوست مينه والو ته ووبشلول.

د صفر المظفر د مياشتې پر ۲۴ مه، د افغاني سرې مياشتې مرکزي رياست کې د افغاني سره مياشت او بشريال خدمتونه تر عنوان لاندې له دې خبره ملي ټولنې د ملاتړ په موخه د عالمانو، ليکوالانو او پوهنتون د استاذانو په ګډون علمي سيمينار د يوې شاندارې غونډې په ترڅ کې د اير شو.

د ياد علمي سيمينار په مراسمو کې د افغاني سرې مياشتې د سرپرست عمومي رئيس سربېره، د نړيوالو مرستندويه بنسټونو مسئولينو، د مرکزي څانګو رئيسانو، آمريينو او ګڼ شمېر کارکوونکو ګډون درلود.

د ناستې په پيل کې د افغاني سرې مياشتې سرپرست عمومي رئيس ښاغلي شيخ الحدیث شهاب الدين دلاور د غونډې ګډونوالو ته تر ښه راغلاست ويلو وروسته د علم، قلم او ليکوالانو د ارزښت تر څنګ د قلموالو د مسؤليت په تړاو هر اړخيزه او تفصيلي وينا وکړه، نوموړي په خپلو څرګندونو کې پر ليکوالونو غږ وکړ، خو د حق په پلوی او له فساد د مخنيوي په برخه کې خپل مسؤليت اداء کړي.

ورپسې د افغاني سرې مياشتې د اطلاعاتو او خپرونو رئيس او وياند ښاغلي مدثر همراز د علمي سيمينار د موخو تر څنګ ګډونوالو ته د افغاني سرې

ځان بساینه یوه اوږد مهالې مرسته او جاري صدقه ده

قلمه بېلابېلو توکو د چمتو کولو قرارداد د یوې شفافې داوطلبۍ له لارې گټونکي شرکت ته ورکړ شو.

یادې داوطلبۍ کې څلورو شرکتونو گډون درلود؛ چې له ډلې یې د صمیم قاسمي په نوم شرکت د کم قیمت وړاندې کولو او داوطلبۍ کې د ټاکل شوو شرایطو په پوره کولو سره گټونکي شرکت اعلان شو.

د مرکزي مرستون له څرگندونو څخه په ډاگه کېږي چې د افغاني سرې میاشتي دا پروسه پرله پسې روانه ده او سربېره پردې، چې بې وسو او بی سرپرستو سره ورځنۍ مرستې او لاسنیو کوی، په دې فکر هم ده چې له اړمنو سره داسې مرستې وکړي چې د اړمنو ستونزه د اوږدې مودې لپاره حل شي او له مرستون څخه تر فارغېدو وروسته وکولای شي خپلې ستونزې په خپله حل کړي.

او له بلې خوا دا د مرسته کوونکو لپاره هم یوه جاري صدقه ده، ځکه چې له دې زده کړې څخه اړمن خلک کولای شي تر اوږدې مودې پورې گټه تر لاسه کړي، نو ویلای شو چې د هر ورځې په تېرېدو سره به مرسته کوونکو ته صدقه لیکل کېږي.

د صفر د میاشتي پر ۳۰مه، د افغاني سرې میاشتي مرکزي مرستون کې ۵۰ تنو بې سرپرسته کونډو سره د حرفوي زده کړو له بشپړولو وروسته راتلونکې کې پر ځان د بساینې په موخه د جامو گندلو د ماشینونو سربېره د خیاطۍ اړوند ۲۷ قلمه توکو مرسته ترسره شوه.

د یادې مرستې د وېش پر مهال د افغاني سرې میاشتي سرپرست عمومي رئیس ښاغلي شیخ الحدیث شهاب الدین دلاور په خپلو څرگندونو کې د اسلام له نظره د بې سرپرستو کونډو او یتیمانو د حقوقو او لاسنیو په برخه کې د هر اړخیزې وینا ترڅنګ، تر مسـتحقو وگړو د مرستو په رسونه کې شفافیت او عدالت د ټولو گډ مسؤلیت وباله.

د راز نوموړي په خپلو خبرو کې له کورنیو او بهرنیو خبریه بنسټونو، شتمنو او ملي سوداګرو غوښتنه وکړه، خو د بې سرپرسته کورنیو، پېښخپلو او اړمنو هېوادوالو په لاسنیو کې له افغاني سرې میاشتي ملاتړ او مرسته وکړي.

دارنگه د ربیع الاول د میاشتي پر ۱۱مه، د افغاني سرې میاشتي د مشرتابه په شتون کې د هېواد څلور ولایتونو (کابل، کندهار، بلخ او بدخشان) کې د بې سرپرستو مېرمنو د ځان بساینې په موخه د خیاطۍ د ماشینونو سربېره د ۲۶

ځانګړې اونۍ کې د خیرپالو او شتمنو مرستې د پېښخپلو ستونزې او کړاوونه کموي!
کمک های مردم خیر اندیش و سخاوتمند در هفته مخصوص مشکلات و رنج های آسیب دیده گان حوادث را کاهش می دهد!
مساعدات المحسنين والأغنياء غضون الأسبوع الخاص تخفف من مشاكل ومعاناة المتضررين!
The Assistance of Wealthy and Generous ones in Special Week alleviate the suffering of affected-people!
Hayırseverlerin ve iş adamlarının Kızılay haftasında yaptığı yardımlar, ihtiyaç sahiplerinin sıkıntılarını ve acılarını azaltıyor!

هفت مخصوص دست آوردهای آن

هموطنان بتوانند به حد توان خود در خرید تکت های اعانه سهیم شوند.
تجلیل از هفته مخصوص بر علاوه فروش تکت ها به حیث نقطه اتصال میان هلال احمر افغاني، و عامه مردم کشور میباشد، چون فروش تکت ها در سراسر کشور صورت میگیرد بیشتر مردم در اعانه با سره میاشت سهیم میشوند بخصوص قشر نوجوان کشور با هلال احمر افغاني اهداف و فعالیت های آن آشنایی پیدا نموده و در صحنه عمل میبینند که سره میاشت واقعا از مردم و برای مردم است.

از کسی پنهان نیست که در این اواخر الحمد لله حوادث جنگی کاسته شده و یا هم به صفر رسیده است ولی تلخی تجارب جنگ های چهار دهه اخیر هنوز هم در گلوی اینها احساس میشود، معیوبین هنگفت را بجا گذاشته است، روان بسیاری را درهم و برهم ساخته است و از طرف دیگر حوادث طبیعی هم مردم این مرز و بوم را آزار و اذیت میکند، گاهی با زلزله های ویرانگر مواجه شده، گاهی طعمه سیلاب گردیده، و گاهی هم عودت های اجباری به کشور صورت میگیرد و بر علاوه همه، امراض ولادی قلب اطفال، دلهای بسیاری از هموطنان را داغیده است که جوابدهی به این همه را جمعیت هلال احمر افغاني از مسؤلیت ها او اولویت های خود میدانند.

جمعیت هلال احمر افغاني به گونه یک بنیاد خیریه که بنظور کمک به مصیبت زده گان حوادث طبیعیو غیر طبیعی، دستگیری مستمندان و غیره خدمات بشردوستانه بنیان گذاری شده است و چیزی کم یک صده میشود که در همین میدان فعالیت دارد و جزء بودجوی دولت هم نبوده بلکه عواید آن از ملکیت های خود سره میاشت، تجار ملی، بنیاد های مماثل جهانی و فروش تکت های اعانه هفته مخصوص میباشد.

هفته اخیر برج میزان که بیشتر از هفتاد سال قبل از طرف دولت وقت به جمعیت هلال احمر افغاني به حیث هفته مخصوص تخصیص داده شده است تا امروز طور تجلیل میگردد که در روز اول آن با یک گرد هم آیی کارمندان و رضاکاران سره میاشت، مردم خیر اندیش و منتفذ کشور، تجاران ملی، و بزرگان حکومتی در مرکز و ولایات کشور بر گذار شده و در پی آن تا به یک ماه تکت های اعانه از طرف رضاکاران در شهر های مختلف کشور به فروش میرسد که یکی از منافع مهم عایداتی هلال احمر افغاني شمرده میشود.

تکت های هفته مخصوص که تصویر نوت های ده افغاني، بیست افغاني، پنجاه افغاني، صد افغاني، پنجصد افغاني، و هزار افغاني را در بر دارد هر تکت ارزش همان نوت را دارد که تصویر آنرا در بر دارد. تا باشد که همه

میان هم منافسه و هم چشمی نمائید.

تا باشد که پول اندک و یا بسیار شما پاهای برهنه یتیم را بپوشاند، شکم گرسنه را سیر کند، لب های خشکیده را به تبسم آرد، قلب سوراخ طفلک عزیز را جبیره کند، مریض نا علاج را مداوی کند، خلاصه اینکه آلام بشری را بکاهید تا سبب سرفرازی دنیا و آخرت تان گردد.

شما بهتر میدانید که جمعیت هلال احمر افغانی با داشتن مرستون ها در نقاط مختلف کشور، سرپرستی اشخاص و فامیل های بی سرپرست را به دوش گرفته تمام ضرورت ها و سهولت های زنده گی از اعاشه و البسه گرفته تا به تعلیم، تربیه و تحصیل اولاد هایشان را فراهم ساخته و با آموختن حرفه های دستی ایشان را خود کفا ساخته به جامعه تقدیم میکند. در حین حوادث طبیعی به اسرع وقت به صحنه واقعه رسیده از کمک های اولیه گرفته تا به عادی شدن شرایط، مصیبت زده گان را حمایت میکند. با داشتن شفاخانه ها و کلینیک های ثابت و سیار مریضان را به صورت رایگان مداوی میکند. بخصوص مریضان ولادی قلب که هزینه تداوی ایشان طاقت فرسا و از توان والدین بالا میاشد از طرف همین نهاد به شفاخانه ها معرفی و طبق لزوم دید داکتران مربوطه تداوی و یا عملیات جراحی میشوند. مریض های روانی که درد سر جامعه گشته اند در مراکز روانی این نهاد نگهداری و تداوی میشوند. و امثال دیگر پروژه های خدماتی جریان دارد.

جمعیت هلال احمر افغانی که جهت خدمت به چنین اشخاص کمر همت بسته است با تجلیل از هفته مخصوص پیام چنین مصیبت زده گان حوادث طبیعی، مریضان، فقراء، بی جا شده گان، بی سرپرست شده گان، و اطفال مبتلا به سوراخ قلب را به اذهان مردم میرساند.

گرچه ده افغانی در ظاهر امر پول ناچیز بوده و شاید هم بعض ها تعجب کنند که جمعیت هلال احمر افغانی با داشتن چنین پروژه های بزرگ خدماتی با این کمک ناچیز چه خواهد کرد؟ سوال بجای است ولی ما میگوئیم که این در حق شما اظهار یک احساس است و در حق جمعیت هلال احمر افغانی یک مبلغ بزرگ است که میتواند در طول سال مصدر خدمت گردد.

درست است این مبلغ آنقدر ناچیز است که هر دارنده و نادار میتواند بپردازد. حتی اطفال هم اگر تشویق شوند میتوانند از پول دخل خود در پرداخت اعانه اشتراک نمایند. بناء اگر در یک کشور چهل میلیونی مناصف نفوس آن اشتراک نمایند دوصد ملیون میشود. گذشته از اینکه اگر یک رئیس فامیل در طول یک سال پول میوه یک روزه فامیل خود را تکت اعانه بخرد، مبلغ به مراتب بلند میشود.

پس ای هموطنان عزیز! جمعیت هلال احمر افغانی که در حقیقت رابطه بین شما و مستحقین را تأمین میکند چشم براه است که شما با خریدن تکت های اعانه وجبیه دینی و ایمانی خود را اداء نموده حق رسالت انسانی خود را بجا آورید. در اعطای صدقه دست خویش را کوتاه نساخته بلکه

د افغاني سرې مياشتې د ځانگړې اونۍ په مناسبت د اسلامي امارت د محترم رئيس الوزراء پيغام

۱۴۰۳ د تلې ۲۴

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده و نصلي على رسول الكرم اما بعد

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ آل عمران (۹۲۰)

د قرآن عظيم الشان د آل عمران سورت د پورتنۍ آيت مبارکه په استناد موږ او تاسې نهکيو ته د رسېدو لپاره بايد خپل هغه مال (د خداى جل جلاله په لار کې) ولگوو، چې راته گران او خوښ وي، له اړمنو، او بې وسو او نا چارو سره مرسته وکړو. دا زموږ ټولو اسلامي او انساني وجيبه ده. اسلام د اخوت، شفقت، مرحمت او له نورو سره د نیکۍ دين دى. له همدې امله زموږ هېوادوالو د خپلو اسلامي لارښوونو او ملي ارزښتونو له مخې د ناورينو، ستونزو او اړتياو پر مهال تل د يو او بل لاسنيوى کړى، خپل امکانات يې له نورو سره شريک کړي او حتى د خپلې خولې مړۍ او گوله يې ورسره نيمايي او شريکه کړې ده. افغاني سره مياشت چې غير سياسي، خپلواکه او مرستندويه ټولنه ده، له نېکه مرغه په دوامداره، بې پرې او ښه توگه د مستحقو هېوادوالو او غريبو کورنيو لاسنيوى او د طبيعي پېښو د تپيانو او ناروغانو درملنه کوي. دوى له هر ډول توپير پرته له ټولو اړمنو سره مرسته کوي او د اړتياو پر مهال لومړنى روغتيايي اسانتياوې ورته برابروي. د افغاني سرې مياشتې مسئولينو، کارکوونکو، رضاکارانو او ټولو هغو هېوادوالو ته چې د سرې مياشتې ټولنې له لارې خپلې مرستې او بسپنې ناچاره او بېوزله کورنيو ته رسوي، د خداى تعالى په دربار کې د لا توفيق او ښو خدمتونو دعا کوم.

د تاريخ په اوږدو کې زموږ په گران هېواد کې د بهرنيو يرغلونو، جگړو،

دوامداره وچکاليو، طبيعي او غير طبيعي افتونو، فقر او نورو ستونزو له امله زموږ يو شمېر هېوادوال او خصوصاً يتيمان، کونډې او بېوزله کورنۍ په ډېر غربت او مشقت کې ژوند کوي. اسلامي امارت د مسئول نظام په توگه خپلو شته امکاناتو ته په پام ټولو او په ځانگړي ډول مستحقو او اړمنو هېوادوالو ته د ژوند د اسانتياو برابرول خپل مسئوليت بولي او تر خپله وسه يې دغه مسئوليت په ښه توگه اداء کړى دى.

اسلامي امارت د سرې مياشتې ټولنې د ټولو خيريه فعاليتونو، بشپړ پاله خدمتونو او هغو مرستو قدر داني کوي، چې د هېواد په بېلابېلو سيمو کې يې د اړتيا پر مهال د سېلابونو، زلزلو او نورو افتونو او پېښو پر مهال د زيانمنو شويو کسان او کورنيو سره کړې دي. د دوى هر اړخيز ملاتړ موږ خپل مکلفيت بولو او د لازمو همکاريو ډاډ ور کوو.

ملي تاجران او شتمن هېوادوال دې هم له افغاني سرې مياشتې ټولنې څخه خپلې مرستې او بسپنې نه درېغوي، نه دې خپلې مرستې ددې خيريه ملي ټولنې تر ځانگړې اونۍ پورې محدودوي، بلکې په دوامداره توگه دې د سرې مياشتې ټولنې لاسنيوى وکړي، ترڅو د طبيعي او غير طبيعي پېښو زيانمنو، اړمنو او بې وسه هېوادوالو ته د هغوى پر وخت او ښه رسيدگي لا زياته شي. خداى تعالى دې تاسو ته څو چنده د خپلو صدقو او مرستو د نېکو بدله او د سرې مياشتې محترم مسئولينو ته د لا ښه خدمت توفيق ورکړي.

و من الله توفيق

الحاج ملا محمد حسن اخوند

د افغانستان اسلامي امارت رئيس الوزراء

پیام سرپرست رئیس عمومی جمعیت هلال احمر افغانی به مناسبت هفته مخصوص

الحمد لله الأكرم الذى أمرنا بالجدود والكرم ثم الصلوة والسلام على رسوله الكريم الذى أنفق و أتم، أما بعد: أعوذ بالله من الشيطان الرجيم - بسم الله الرحمن الرحيم {وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا} (٨) إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا { [الذهر: ٨-٩]

ترجمه: و آنها (مؤمنان) به خاطر محبت خدا به مسکین، یتیم و اسیر غذا میدهند، میگویند: ما شما را فقط برای رضای خدا غذا میدهیم و از شما هیچ پاداش و تشکری نمیخواهیم .

هموطنان عزیز! جمعیت هلال احمر افغانی امسال نیز مانند سالهای گذشته، از تاریخ ۲۴ میزان با خوانش پیام حمایتی امارت اسلامی افغانستان، هفته مخصوص برای جمع آوری کمکها و اعانات را در سطح کشور آغاز میکند، که در جریان این هفته، کارکنان، رضاکاران و اعضای مجامع ولایتی این نهاد خیریه ملی از تاجران ملی، دکانداران، مالکین وسایط نقلیه، کارمندان دولتی، دانشآموزان، محصلین و تمامی خیرین کشور از طریق فروش تکت ها، کمک را جمعآوری مینمایند. هموطنان خیرخواه، به ویژه قشر ثروتمند جامعه، میتوانند از این فرصت استفاده کرده و کمکهای خود را به صورت شفاف به نیازمندان، بیجاشدگان و آسیب دیدگان برسانند و از زندگی و کرامت انسانی آنها حمایت کنند. امید است در این مدت مخصوص که از ۲۴ میزان تا ۲۴ عقرب ادامه دارد، با ارائه کمکها و اعانات خود، نیت نیک خود را در برابر هموطنان نیازمند و آسیب دیده نشان داده و وظیفه اسلامی و انسانی خود را اداء نموده اجر دنیا و آخرت را کسب نمائید!

با احترام
شیخ القرآن والحديث شهاب الدین دلاور
سرپرست ریاست عمومی جمعیت هلال احمر افغانی

هموطنان دلسوز و خیرخواه!
السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته
جمعیت هلال احمر افغانی، بر اساس مکلفیت دینی، ملی و وظیفوی خود در سطح ملی و بین المللی از یک قرن بدینسو، به ارائه خدمات بشردوستانه به نیازمندان و آسیب دیدگان، بدون تبعیض و تعصب پرداخته است. جمعیت هلال احمر افغانی یک نهاد مستقل ملی است و واحد بودجوی دولت نمیباشد، که اخیراً بر اساس حکم شماره ۱۴۰۵ / ۳۴۰ مورخ ۱۴۰۵ / ۳ / ۲۵ هـ ق مطابق ۱۴۰۳/۷/۷ هـ ش امیرالمؤمنین حفظه الله، این نهاد بار دیگر به عنوان یک نهاد مستقل و غیر دولتی محسوب گردیده، که هزینه تمامی فعالیتهای خیریه و بشردوستانه خود را از طریق عواید گمرکات، پاسپورت، کمکهای خیرین، شرکای کاری، عواید ملکیتهای خود و جمعآوری کمکها در جریان هفته مخصوص، تأمین مینماید .

جمعیت هلال احمر افغانی بخاطر رسیدگی به سیلاب زدگان، زلزله زدگان، بیجاشدگان از اثر حوادث طبیعی و غیر طبیعی، تداوی کودکان مبتلا به بیماری سوراخ قلب، ارائه خدمات صحی، تداوی و نگهداری بیماران در مراکز حمایت روانی، جمعآوری متگدیان به سطح شهرها و ارائه کمکهای نقدی به

د افغاني سري میاشتي مخینه

نو څکه په ۱۳۱۱ لمريز کال کې په لاهه کې د ملي ټولنو په غونډه کې په افغانستان کې د ملي ټولنې د جوړیدو خبره یاده شوه او له افغان حکومت څخه یې غوښتنه وکړه، چې په افغانستان کې هم ملي ټولنه رامنځ ته کړي. له همدې امله د وخت حکومت د مرکز امداد اولیه خیرپالې ټولنې نوم په محراب احمر وراوه او د څه وخت لپاره د مالیې وزارت په چوکاټ کې او بیا د روغتیا وزارت په چوکاټ کې یې د ملي ټولنې په توګه فعالیت پیل کړ.

دا چې په ډیری هیوادونو کې ملي ټولنو د هلال احمر په نوم شتون درلود، نو ځکه په ۱۳۱۳ لمريز کال کې یې نوم له محراب احمر څخه هلال احمر ته واوښت، تر څو افغانستان کې د ملي ټولنې ځای ونیسي. ویلی شو، چې هلال احمر ته یې د نوم د اوښتو کال په افغانستان کې په رسمي توګه د ملي ټولنې په توګه د تاسیس کال دی.

په راروانو ۲۱ کلونو کې یې وکولی شول د یو خپلواک بنسټ په توګه مطرح شي او ټولې اړوندې چارې د دولت له مداخلې پرته په پوره خپلواکۍ ترسره کړي، ځکه خو د رسمیت پیژندنې لپاره د ملي ټولنو د نړیوال غورځنګ د ۱۰ شرطونو له پوره کولو وروسته په ۱۳۳۴ لمريز (۱۹۵۴) میلادي کال کې د ملي ټولنو د نړیوال غورځنګ له لورې په رسمیت وپیژندل شوه او افغانستان د ملي ټولنو د نړیوال غورځنګ ۸۳ غړی شو.

۹۶ کاله وړاندې د هیواد یو شمېر خیرپال په دې لټه کې وو، چې څنګه او د چا له لورې د پېښځپلو او اړمنو وګړو لاسنیوې وشي؟ په همدې موخه یې په ۱۳۰۸ لمريز کال کې د کابل ښاروالۍ په مرسته د کابل په عمومي بن کې د هیواد د بیلابېلو اقشارو او خیرپالو وګړو غونډه جوړه شوه. غونډه کې د ګڼو اندونو او مشورو په پایله کې پریکړه وشوه، چې د پېښځپلو او اړمنو د لاسنیوې په موخه دې د یوې خیرپالې ټولنې بنسټ کېښودل شي، ځکه خو په همدې غونډه کې د مرکز امداد اولیه په نوم د یوې خیرپالې ټولنې بنسټ کېښودل شو.

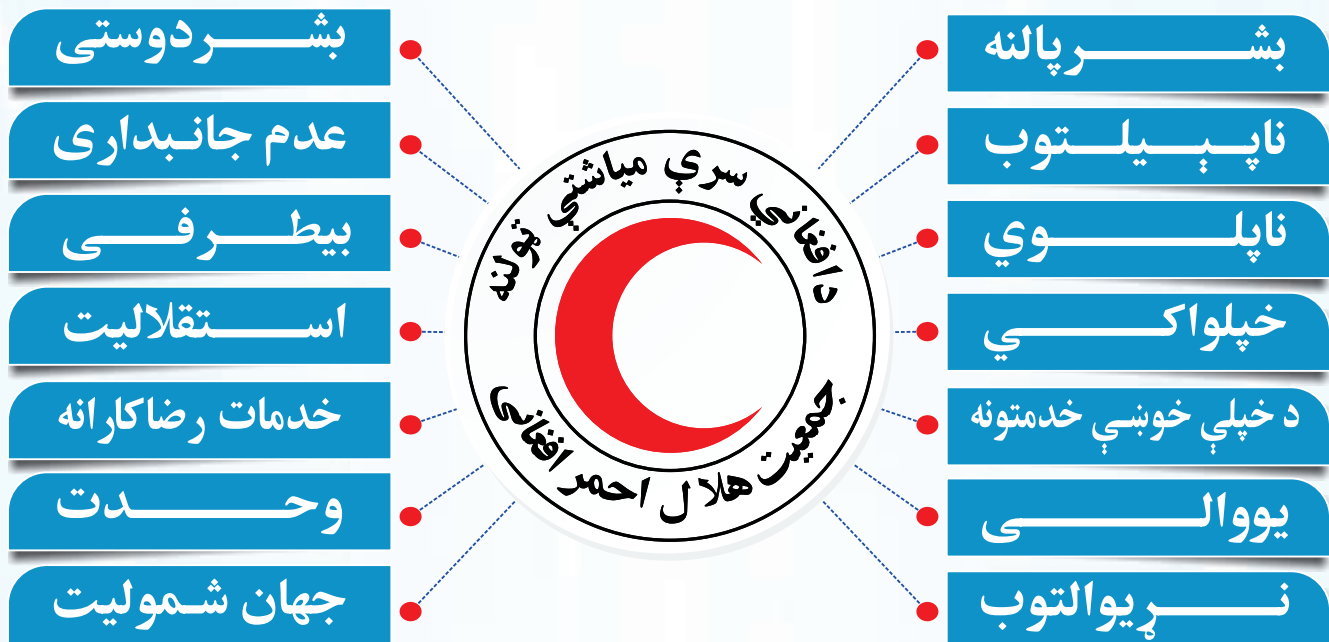
د همدې غونډې له ګډون کوونکو څخه محمد ابراهیم خان ددې خیرپالې ټولنې مشر او له ګډون کوونکو ۲۰ تنه نور یې غړي وټاکل شول.

دا چې د مرکز امداد اولیه خیرپالې ټولنې بنسټ د پېښځپلو او اړمنو وګړو د لاسنیوې په موخه ایښودل شوی وو او له دغه قشر سره مرسته د پېښو او غربت له امله د دولت پر اوږو د پروت دروند پېټي په پورته کولو کې د دولت مرسته وه، نو ځکه د افغانستان د وخت واکمن محمد نادرشاه ددې ټولنې په پښو درلو او تشویق لپاره له خپلې شخصي بودیجې ډیر ش زره افغانۍ مرسته ورسره وکړه.

دا چې له دې وړاندې په ډیری هیوادونو کې ملي ټولنې رامنځ ته شوې وې

هفت اصل اساسی هلال احمر افغانی

- هدف از تاسیس هلال احمر افغانی رسیده گی به متضررین حوادث طبیعی و غیر طبیعی و کاهش الام بشـری می باشد، هلال احمر افغانی تمام فعالیت خویش را بر اساس هفت اصل اساسی خویش انجام می دهد که قرار شرح ذیل می باشد
- ۱- بشر دوستی:** هلال احمر افغانی از آرزوی کمک رساندن بدون تبعیض به مجروحین میدان جنگ به وجود آمده در ماموریت ملی و بین المللی خویش تلاش میورزد تا از آلام بشر جلو گیری و آن را کاهش دهد.
 - ۲- عدم جانبداری:** هلال احمر افغانی امتیازی به ملیت، طبقه، عقاید دینی و مذهبی و نظریات سیاسی نمیدهد و تلاش می ورزند تا درد و رنج افراد را صرف با نظر داشت نیازمندی ایشان و دادن حق اولویت به مصیبتهای عاجل تسکین دهد
 - ۳- بی طرفی:** برای کسب و حفظ اعتماد همه، هلال احمر افغانی
 - در مخاصمات طرف واقع نمی شود و هیچ وقت در مناقشات سیاسی و نژادی، دینی و مذهبی و اید یا لوژیک خود را در گیر نمیسازد.
 - ۴- استقلالیت:** هلال احمر افغانی مستقل است. جمعیت های ملی با آنکه در خدمات بشر دوستانه مددگار حکومت های خویش و تابع قوانین ممالک متبوع شان می باشند، باید همیشه خود مختاری خود را حفظ کنند بنا بر این هلال احمر افغانی قادر خواهد بود که همه اوقات مطابق اصول خویش عمل نماید.
 - ۵- خدمات رضاکارانه:** خدمات هلال احمر افغانی به صورت رضاکارانه است و به هیچ طریقی در آرزوی کسب منفعت نمیباشد.
 - ۶- وحدت:** در هر کشور صرف یک هلال احمر میتواند وجود داشته باشد. این نهاد باید به روی همگان باز بوده، خدمات بشر دوستانه خود را در سر تا سر مملکت به پیش برد.
 - ۷- جهان شمولیت:** نهضت بین المللی جمعیت های ملی، که در آن همه جمعیتها داری مقام یکسان هستند و در امداد رسانی به همدیگر وظایف و مکلفیتهای مساوی دارند جهانشمول محسوب می شوند.

نشان جمعیت هلال احمر افغانی

افغانی آمده است که:

"جمعیت هلال احمر افغانی مهر و علامت خاصی دارد که در آن هلال احمر به رنگ سرخ در متن سفید است که در بالای آن به زبان پشتو (د افغانستان سرې میاشتي ټولنه) و در زیر آن به زبان دری (جمعیت هلال احمر افغانی) به شکل قوسی و به رنگ سیاه نوشته شده است."

سوءاستفاده از نشان حمایتی و تشخیصی تخلف تلقی میشود و در تضاد با قانون بین المللی بشردوستانه قرار میگیرد، زیرا استفاده نادرست از این نشان در زمان درگیریهای مسلحانه برای درک عمومی تأثیر سوء می گذارد و ارزش و اعتماد هلال احمر افغانی را در جامعه از بین میبرد.

در قدم اول، استفاده درست از نشان متوجه دولت هاست که احترام گذارند و در برابر استفاده نادرست از آن اقدامات قانونی اتخاذ نمایند. در قدم دوم، وظیفه جمعیت ملی و اعضای جمعیت ملی است که جلو هر گونه اقدام غیرقانونی را در صورت سوءاستفاده از آن را بگیرد.

هر نشان معرفی یک کشور، جمعیت، سازمان، شرکت، شخص یا گروه میباشد؛ از اینکه در تشخیص کیل فدراسیون بین المللی جمعیتهای ملی، جمعیتهای ملی عضو دارای نشانهای هلال احمر و صلیب سرخ بودند، از این رو در سال ۱۹۸۲ فدراسیون بین المللی جمعیتهای ملی هر دو نشان هلال احمر و صلیب سرخ میباشد، را به عنوان نشان خاص خود برگزید.

نشان هلال احمر افغانی با وجود تغییر شکل از سال ۱۳۱۳ به عنوان نشان رسمی جمعیت ملی مورد استفاده قرار میگیرد. نشان جمعیت ملی وسیله های برای شناسایی هویت و عرضه خدمات بشردوستانه این نهاد خیریه ملی میباشد که به منظور تشخیص و حمایت از آن استفاده به عمل می آید. حمایت به این مفهوم که هرگاه رضاکاران، کارمندان و وسایط هلال احمر افغانی خدمات بشردوستانه جمعیت ملی را برای مجروحان جنگ در زیر سایه این نشان انجام می دهند، در این صورت باید از جانب طرفهای مسلح درگیر مطابق قانون بین المللی بشردوستانه مورد حمله قرار نگیرند و موانع عرضه خدمات بشردوستانه آنها نشوند و آنها و تجهیزات شان مورد حمایت قرار گیرند.

تشخیص به این مفهوم است که همان شخص، وسایل نقلیه، تأسیسات، مراکز صحتی، ذخایر و گدامهای که با این نشان مزین میباشند، متعلق به جمعیت ملی است. اگر هدف از استفاده از نشان جلب حمایت باشد، از نشان هلال احمر افغانی به دو صورت استفاده میشود به صورت حمایتی، که اندازه نشان بزرگ است و هیچ نوشتههای در اطراف آن وجود ندارد تا از مناطق دور قابل مشاهده باشد و به صورت تشخیصیه، که اندازه آنها کوچک است، در بالای جیب، بازوبند، کلاه، واسکت، تأسیسات و وسایل نقلیه مورد استفاده قرار میگیرد.

در مورد نشان هلال احمر افغانی در ماده هفتم اساسنامه موقت هلال احمر

د افغاني سرې مياشتې له لوري

په (۱۴۴۵ سپوږميز - ۱۴۰۲ لمریز) کال کې ترسره شوي فعالیتونه:

د افغاني سرې مياشتې د روغتیايي خدماتو څانګه:

د افغاني سرې مياشتې د روغتیايي خدماتو ریاست ددې خبریه ملي ټولنې یو له مهمو څانګو څخه ده، چې د ټول هېواد په کچه پېښځپلو ته د ځواب وینې په برخه کې د زیانمنو د درد او کړاو را کمولو په موخه کړنې ترسره کوي، چې د اړمنو او بېوزلو کورنیو په ځانګړې توګه د پېښځپلو د روغتیا او سلامتیا په موخه په کابل ښار کې په پرمختللیو وسایلو سمبال روغتون او کندهار ولایت کې د یو بنسټیز کلینیک سربېره په ټول هېواد کې د ۸۲ ثابتو کلینیکونو او ۱۰۶ ګرځندو روغتیايي ټیمونو له لارې هېوادوالو ته روغتیايي خدمات ترسره کوي. باید وویل شي، چې په تېر یو کال کې د پورته یادو څانګو له لارې په ټوله کې پینځه میلیونو درې سوه اته اتیا زره شپږ دیرش (۵،۳۸۸،۰۳۶) وګړو ته روغتیايي خدمات ترسره شوي، همدا ډول د لومړنیو مرستو رضا کاران هم توانېدلي؛ څو په یاده موده کې د ټول هېواد په کچه یو سلو شپږ ویشته زره درې سوه اوه څلوېښت (۱۲۶،۳۴۷) تنو ته د لومړنیو روغتیايي مرستو او د شخصي او چاپېریالي روغتیا ساتنې په برخه کې روغتیايي لارښوونې او سلا مشورې ورکړې.

همدارنګه په افغانستان کې د سوري زره ناروغي یوه بله لویه ننگونه ده، چې پرې د اخته ماشومانو شمېر ورځ تر بلې لوړېږي، افغاني سرې مياشتې د یوه ملي خبریه بشريال بنسټ په توګه له تېرو څو کلونو راهیسې د یادو ناروغو ماشومانو د درملنې پروګرام پیل کړی، چې تر دې مهاله یې د وړیا درملنې په

افغاني سره مياشت د هېواد په کچه یوازینی خپلواکه خبریه بشرياله ټولنه ده، چې د بشري کړاوونو د راکمولو او اړمنو او پېښځپلو هېوادوالو ته د بشري خدماتو وړاندې کولو مسؤلیت پر غاړه لري، یادې بشريالې خبریه ټولنې په تېر یو کال کې د ټول هېواد په کچه په بېلابېلو برخو کې بشري خدمات وړاندې کړي، چې له جملې یې دلته د څلورو مهمو څانګو (پېښو، روغتیا، رضا کارانو او مرستونو) له لوري ټولټال شپږ میلیونو نهه سوه اوه ویشته زره دوه سوه پینځلس (۶،۹۲۷،۲۱۵) وګړو ته ترسره شوي بشري خدماتونه په ټولیز شکل وړاندې کوو.

د پېښو اداره

د افغاني سرې مياشتې د پېښو ادارې د تېر یو کال په اوږدو کې د طبیعي او غیر طبیعي پېښو له یو سل او یو نوي زره اوه سوه څلوېښت (۱۹۱،۷۴۰) زیانمنو شویو کورنیو سره، چې شاوخوا یو میلیون څلور سوه پینځه دېرش زره اته سوه اتیا (۱،۴۳۵،۸۸۰) وګړي کېږي؛ د خوراکي او غیر خوراکي توکو او نغدو پیسو مرستې ترسره کړي، تر څنګ یې د خوست او پکتیکا ولایتونو هغو زلزله ځپلو کورنیو ته، چې د زلزلې له امله یې کورونه نرېدلي وو؛ د درې سوه درې میلیونو، اوه سوه شپږ زره اته سوه (۳۰۳،۷۰۶،۸۰۰) افغانیو په لګښت کورونه جوړ کړي او د څه کم شل زره راستنېدونکو کډوالو لاسنیوی یې کړی دی. داراز یې د ټول هېواد په کچه څه د پاسه ۲۳ زره وګړو ته د هغوی د پر ځان بساینې او امرار معیشت په موخه د کار په مقابل کې د مزد د پروژې له لارې د عاید ترلاسه کولو او د کوچنیو کاروبارونو رامنځته کولو زمینه برابره کړې.

سره د سالمې مبارزې په برخه کې ورکشاپونه ترسره کړي، همدا ډول د یادې څانګې رضاکارانو د هېواد په کچه په مختلفو ولایتونو کې د وینې د ورکړې او د چاپیریال ساتنې کمپاینونه هم ترسره کړي دي.

مرستونونه:

افغاني سرې میاشتې د ټول هېواد په کچه له بې سرپرسته وګړو، یتیمانو، معلولينو او معيوبينو د لاسنيوي او ملاتړ په موخه په (کابل، کندهار، هرات، بلخ، ننگرهار او کندز) ولایتونو کې مرستونونه رامنځته کړي، چې مشمولينو ته په کې شپه او ورځ د اعاشې او اباتې په برخه کې خدمات ترسره کېږي، ددې ترڅنګ مشمولينو او د هغوی ماشومانو ته د روغتیايي خدماتو سربېره د حرفوي زده کړو لکه جامې ګندلو، غالی اوبدلو، ګلدوزۍ او په ښوونځیو او پوهنتونونو کې د لوړو زده کړو تر کچې د زده کړو زمینه هم برابره شوې ده. د افغاني سرې میاشتې مرستونونو د ټول هېواد په کچه د تېر یو کال په اوږدو کې پینځه اتيازره درې سوه نهه (۵۸،۳۰۹) تنو بهرنیو او کورنیو مشمولینو، کونډو او سوالګرو ته د ژوند د لومړنیو اړتیاوو د برابرولو ترڅنګ له هغوی سره په ټوله کې دوه سوه دوه اتيا میلیونه، دیارلس زره نهه سوه درې پنځوس افغانی (۲۸۲،۰۱۳،۹۵۳) نغدي مرسته کړې. همدارنګه اته سوه دېرش (۸۳۰) تنه بې سرپرسته کونډو ته یې پر ځان د بساینې او ټولنې سره د بهر ته یو ځای کېدو په موخه د حرفوي زده کړو او کار زمینه هم برابره کړې.

موخه په ټولیزه توګه څوارلس زره نهه سوه نهه ویششت (۱۴۹۲۹) په زړه سوري ماشومان کورنیو روغتونونو ته ورپېژندلي، چې له ډلې یې د ۱۴۰۲ لمريز کال په اوږدو کې دوه زره پینځه سوه اوه ویششت (۲۵۲۷) تنه ماشومان تداوي شوي دي. افغاني سره میاشت په دې هڅه کې ده؛ ترڅو د خیرپاله هېوادوالو او نړیوالو مرستندویه بنسټونو په مرسته د هغو زرګونو ماشومانو چې نوم لیکنه یې شوې او نوبت ته منتظر دي؛ تداوي کړي.

د ځوانانو او رضاکارانو اداره:

رضاکارانه خدمتونه د افغاني سرې میاشتې له بنسټیزو اصولو ګڼل کېږي، چې د بشري پالو فعالیتونو ملاتړ یې د فعال او لوی بشري ځواک له لوري، چې هغه د زرګونه رضاکارانو شتون دی؛ ترسره کېږي. رضاکاران هغه څوک دي، چې په بېلابېلو برخو کې د زده کړو له ترلاسه کولو وروسته پرته له کوم مادي امتیاز څخه د افغاني سرې میاشتې له کارکوونکو سره اوږه په اوږه پېښخپلو ته خدمات ترسره کوي.

د افغاني سرې میاشتې د رضاکارانو څانګې د تېر یو کال په ترڅ کې د خپلو ښوونیزو مرکزونو له لارې په ټوله کې څلور څلوېښت زره پینځه سوه پینځه اتيا (۴۴۵۸۵) تنو زده کوونکو ته د زده کړو زمینه برابره کړې. تر څنګ یې په ۳۴ ولایتونو کې څلور زره یوسل اوه لس (۴۱۱۷) تنه نوي رضاکاران جذب کړي او یو سل دوه اتيا (۱۸۲) تنو ته یې د سرې میاشتې د پېژندنې او پېښو

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ

تقوا ته شی ده؟

دکتور اظهار الحق عزیز

نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا" [مریم: ۸۵]. په هغه ورځ چې تقوی لرونکي به رحمن د وفد په توګه ور ټول کړی شي. او دارنګه فرمایي: "أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۚ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ" [يونس: ۶۲-۶۴]. ژباړه: خبر اوسئ چې د الله په دوستانو به نه وېره وي او نه به خپه کېږي، دا هغه دي چې ایمان یې لرلی او تقوی یې کړې، هغوی ته په دنیا او آخرت کې زېږی دی. او په تقوی سره انسان له سختیو خلاصون مومي او شېهات ترې لرې کېږي او له هر غم څخه خلاصون مومي او له هرې تنګسۍ څخه د وتلو لار مومي او رزق یې له داسې خوا ورته آسانه کېږي، چې دی یې گومان هم نه کوي لکه چې فرمایي: "وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۚ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ" [الطلاق: ۲-۳]. "وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا" [الطلاق: ۴]. "وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمُ لَهُ أَجْرًا" [الطلاق: ۵]. ژباړه: او څوک چې له الله تعالی وېرېده هغه ته به (له ستونزو څخه) د وتلو ځای جوړ کړي. او هغه ته به له داسې ځایه رزق ورکړي چې گومان یې نه وي. او څوک چې له الله و وېرېده په چارو کې به یې آسانتیا راولي. او څوک چې له الله تعالی و وېرېده ناوره اعمال به یې ترې لرې کړي او بدله به یې ورته ستره کړي.

تقوی د قیامت په لویه ورځ د خلاصون بیړۍ او په دنیا کې د الله سبحانه و تعالی او رسول الله صلی الله علیه وسلم اطاعت دی، چې د الله تعالی په فرایضو باندې عمل کول او له حرامو څخه ځان ساتنه او د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په تګلاره او سیرت باندې التزام ته ویل کېږي. په قرانکریم کې راغلي: "إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ" [الحجرات: ۱۳]. ژباړه: یقیناً په تاسې کې تر ټولو عزتمند، ډېر تقوی لرونکی دی. نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلي: "إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ يَلْتَقُونَ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمُ الْمُتَّقُونَ مَنْ كَانُوا وَحَيْثُ كَانُوا" [تېرمذی: ۲۵۰۰]. ژباړه: یقیناً چې تر ټولو غوره خلک به چې له ما سره د قیامت په ورځ مخامخ کېږي تقوی کوونکي وي، چې څوک وي او چېرته وي.

اسلامي عقیده داده، چې الله تعالی به د قیامت په ورځ د حشر (ټولېدو) او موقف (درېدو) پر مهال د خپلو متقي بندګانو اکرام کوي، نو هغه مهال چې خلک وېرېږي هغوی به په امن کې وي او هغه مهال، چې خلک به غمجن وي هغوی به هېڅ غم نه لري او هغوی به د درېدو ځای ته په داسې حال کې ور ټولېږي چې لباس اغوستونکي، سورلی لرونکي او خواړه خوړونکي وي، د هغوی رزق به د هغوی د خالق او مالک له لوري راځي. لکه چې فرمایي "يَوْمَ

د تقوى پېژندنه:

تقوى په لغت كې: بنسټيزه ماده يې په عربي ژبه كې "وقى" ده، وقايه: له داسې شي څخه د يو شي ساتنې ته وايي، چې هغه ته اذيت او ضرر رسوي، نو تقوى دې ته ويلى شي چې څوك د خپل ځان او هغه شي تر منځ چې ترې وېرېږي وقايه جوړه كړي، لكه چې د كتاب پوښ ته وقايه ويل كېږي، هغه ددې لپاره چې د كتاب اصلي پاڼې له بهرني خطر څخه ژغوري.

د تقوى په اصطلاحي معنى خو رومى پوه شوو، چې د الله تعالى له امر و نه څخه سر غړونه نه كول او له منهياتو (حرامو) څخه ځان ساتنې ته تقوى ويل كېږي. يا دا چې د شېهاتو په پرېښودو سره په محظوراتو كې له واقع كېدو څخه په بشپړه توگه د نفس ساتنې ته تقوى ويل كېږي. د شېهاتو په هكله داسې ويل شوي، چې څوك په شېهاتو كې واقع شو نو يقيناً په حرامو كې ښكېل شو. او چا چې په شېهاتو كې له ښكېلتيا ځان وژغولو نو يقيناً خپل عزت او دين يې وساتلو. دا داسې دى لكه چې شپونكى د كړوندې خواته خپله رمه پيايي او ددې خطر په پكې نغښتي وي چې دا رمه به په كښت كې ور كډه شي، نو خبردار د هر چا لپاره يو ورشو وي او د الله تعالى ورشو حرام څيزونه دي، نو له حرامو ځان وساتي.

د تقوى حكم:

تقوى پر ټولو مسلمانانو فرض ده، له قرآن كريم او نبوي سنتو څخه ډېر نصوص په دې دلالت كوي، متقدمين (رومييني) او متأخرين (وروستني) علماء له مختلفو مذاهبو څخه پدې متفق دي، چې تقوى تر ټولو فرائضو او چته فريضه ده، ځكه چې الله تعالى روميني او وروستني امتونه په تقوى كولو گومارلي، لكه چې فرماي: وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا [النساء: ۱۳۱]. ژباړه: او په آسمانونو او ځمكه كې شته څيزونه ټول د الله تعالى دي. او يقيناً تاسې او هغه كسان چې له تاسې څخه رومى مو كتاب ور كړى و په دې گومارلي ياست چې له الله تعالى څخه وېر و كړئ، خو كه وېر مو ونكړه نو بيا هم په آسمانونو او ځمكه كې شته څيزونه ټول د الله تعالى دي. او الله تعالى ستايل شوى غني دى. علماء ويلي چې دا آيت د قرآن كريم د ټولو آيتونو مركزي ټكى دى، ځكه چې د قرآن كريم ټول آيتونه په همدې څرڅېرې.

رسول الله صلى الله عليه وسلم په دې هكله ابودر ته ارشاد فرمايلي: "اتَّقِ اللَّهَ حيثما كنت [۹]" ژباړه: چېرته چې وي له الله وېرېږه، يا په هر حالت كې چې وي له الله وېرېږه.

د تقوى په هكله د صحابه كرامو او علماء ويناوې:

له عمر رضی الله عنه څخه د تقوى په هكله پوښتنه وشوه، نو وې فرمايل: كومه ورځ په اغزنه لار تللى يې؟ پوښتونكي وويل: هو. نو هغه وفرمايل: هلته

دې څه وكړل؟ پوښتونكي وويل: پايڅې مې بډ وهلې او ځان مې ساته. نو هغه وفرمايل: هم هغه تقوى ده.

له ابو هريره رضی الله عنه څخه يو سري پوښتنه وكړه، چې تقوى څه شى دى؟ هغه ورته وفرمايل: په اغزنه لار تللى يې؟ سري ورته وويل: هو. نو هغه وفرمايل: څه دې وكړل؟ سري وويل: كله مې چې اغزى لېده، نو يا به ترې اړخ ته شوم، يا به ترې واغوبنستم، يا به ترې لنډ شوم، هغه وفرمايل: هم هغه تقوى ده.

علي رضی الله عنه فرمايلي: تقوى له جليل (الله تعالى) څخه وېره، په تنزيل (قرآن كريم) باندې عمل، په قليل (لږ) باندې قناعت كول او د رحيل (وروستي سفر) لپاره تيارى كولو ته ويل كېږي.

ابن المعتز همدا معنى په داسې الفاظو راخيستې:

— واره او غټ گناهونه ټول پر پرده هم هغه تقوى ده.

— هغه څه وكړه لكه چې په اغزنه لار يې تلونكى سري كوي.

— وړې گناه ته په وړه سترگه مه گوره، ځكه چې غرونه له كانو څخه جوړ دي.

ابو سعود په خپل تفسير كې ويلي: له هر هغه شي څخه، چې په آخرت كې ضرر لري په بشپړه توگه ځان ساتنه تقوى ده.

د تقوى درجې:

ابن جزى تقوى په پينځو درجو وېشلي: ۱— دا چې بنده له كفر څخه ځان وژغوري، داد اسلام مقام دى. ۲— دا چې بنده له گناهونو او حرامو څخه ځان وژغوري، داد توبې مقام دى. ۳— دا چې بنده له شېهاتو څخه ځان وژغوري، داد تقوى مقام دى. ۴— دا چې بنده له مباحاتو څخه ځان وژغوري، داد زهد مقام دى. ۵— دا چې بنده په خپل زړه د غير الله له حضور څخه ځان وژغوري، داد مشاهدې مقام دى.

امام جعفر صادق تقوى په درې مرتبو وېشلي: ۱— د عوامو تقوى، دا هغه ده چې د عقاب له وېرې څخه محرمات ترك كړي. ۲— د خواصو تقوى، دا هغه ده چې د محرماتو پرېښودو برسېره شېهات (كوم چې كېدى شي حرام وي) پرېښودلى شي. ۳— په خواصو كې د خواصو تقوى، دا د مباحاتو او شېهاتو پرېښودل دي.

له پورته نصوصو څخه څرگنده شوه، چې تقوى يوازې ظاهري بڼه (جامې، وينښتان، ږيره، خبرې) جوړونه نده بلكې تقوى بر سېره پر ظاهري بڼې د ژوند ټولو چارو سنبالولو ته ويل كېږي، لكه څرنگه چې سري په اغزنه لار مزل كوي، نو د هر قدم په اېښودو سره يې بيا بيا پام دې ته وي، چې په ځان او جامو يې اغزي و نه نښلي، نو دا شاته هره شېبه د ژوند په ټولو چارو كې يې پام وي، چې چېرته د الله سبحانه وتعالى له حكمونو او د رسول الله صلى الله عليه وسلم له سنتو څخه مخالفت ونشي.

حمایت روانی

شینه وال

پیوسته با گذشته...

آثار تأخیری حوادث:

بعضی از آثار حوادث ممکن است پس از تأخیر قابل ملاحظه بروز نماید. کمکهای اولیه و نجات یافتن در مراحل اولی شاید بعضی از قربانیان را در باره بازگشت به وضعیت اولی خوشبین ساخته مرحله "ماه غسل" را برایشان ایجاد کرده باشد. گذشت ماهها یا حتی سالها، افراد را به این واقعیت میرساند که خسارات جانی و مادی برگشت ناپذیر اند و عزیزان که از دست رفته اند دیگر باز نخواهند گشت، تخریب های صورت گرفته در خانواده پایدار اند، مشاغل قبلی دیگر وجود نخواهند داشت و استاندارد های زندگی، به مدت مدید و طولانی کاهش می یابند. در این لحظات برای اولین بار افسردگی و اضطراب در بعضی از قربانیان ظاهر شده ممکن است میزان خودکشی به طور واقعی بالا برود.

قربانیان دیگر حوادث، در اول مرحله به نظر میرسند که از موضوع برآمده اند. ممکن است این خیال واهی باشد این قبیل افراد به منظور محافظت از خود ممکن است با انطباق و سازش، اثر حوادث بر خود را فرو نشانده یا مهار کرده باشند. ولی پس از یک مدت زمان (که از نظر زمانی قابل ملاحظه است)، محرک های همراه با فاجعه ممکن است خاطرات گذشته را برانگیزند و تمامی موارد فرونشاندن قبلی را به خاطر آورند. در نتیجه این وضعیت، ممکن است ماه ها یا حتی سالها پس از وقوع حادثه، پاسخ های

روانشناسی (به طور ناگهانی) نمایان گردد.

شیوع اثرات روانشناسی حوادث:

هر چند که آمار دقیق، از موقعیتی به موقعیت دیگر متفاوت است، ولی میتوان انتظار داشت که در ساعات اولیه پس از وقوع یک حادثه نود در صد یا حتی بیشتر از نود در صد قربانیان حداقل با بعضی از اثرات نامطلوب روانشناسی، مواجه خواهند شد.

در بیشتر موارد، علایم به تدریج و با گذشت چند هفته پس از وقوع حادثه کاهش می یابند. اما در هفته دوازدهم پس از حادثه، بیست تا پنجاه در افراد ممکن است هنوز نشانه های مهم و معنی دار فشار و پریشانی را نشان دهند. تعداد افرادی که علایم را نشان می دهند معمولاً کاهش می یابد، ولی پاسخ های تأخیری و پاسخ به پیامدهای بعدی حوادث، همچنان پایدار می مانند.

در حالیکه بیشتر قربانیان حوادث، معمولاً در سال اول یا دوم پس از واقعه به طور نسبی از فشار و پریشانی رها می شوند، ولی یک چهارم یا بیشتر از یک چهارم قربانیان ممکن است حتی در آن زمان هم علایم مهمی را از خود نشان دهند و ممکن است کسانی که از قبل هیچگونه علایم بیماری نداشته اند، برای اولین بار در سال اول یا دوم پس از وقوع حادثه، فشار و ناراحتی را از خود بروز دهند.

برای بسیاری از بازماندگان، سالگرد وقوع حادثه ممکن است به خصوص زمانی سخت باشد که در آن علایمی غیر منتظره (هر چند مؤقت)، دوباره بارز می شوند که افراد تصور می کردند از آنها راحت شده اند.

گزارش های مؤثق وجود دارد که نشان میدهند ده سال یا حتی بیشتر از ده سال پس از گذشت حوادث، پریشانی عاطفی گسترده ای بروز کرده اند که از آن جمله می توان به حوادث سیل یوفالکریک آمریکا در سال ۱۹۷۲ اشاره نمود.

شیوع فوق العاده پاسخهای فیزیولوژیکی شناسی و عاطفی قوی به حوادث، نشاندهنده این است که این امور، پاسخ های طبیعی به شرایطی شدید هستند و نه نشانه ای از "بیماری روانی" یا ناراحتی عصبی. معهذاً علایم تجربه شده به وسیله عده کثیری از قربانیان در روزها و هفته ها پس از وقوع یک حادثه، منبع عمده ای از پریشانی هستند و ممکن است در توانایی آنها برای باز سازی زندگی ایشان اثر سوء داشته باشند. در صورتی که چنین واکنش ها هر چه عاجل مشخص و بر طرف نشوند، میتوانند منبع مداومی از ناراحتی و بیماری شده و آثار مخربی بر افراد، خانواده آنان و جامعه داشته باشند.

عوامل مؤثر آسیب پذیری نسبت به آثار روانشناسی حوادث:

همه افراد به طور یکسان تحت تأثیر حوادث قرار نمی گیرند و همه حوادث هم از نقطه نظر آثار و عوارض روانی، تأثیر یکسانی ندارند. ممکن است خطر پیامدهای روانشناسی حوادث در موارد زیر افزایش یابد.

— هر چه حوادث شدید تر بوده و تجارب افراد از آن وحشتناک تر یا شدید تر باشند احتمال آن است که آثار روانی ناشی از آن، گسترده تر و پایدار تر باشند. در موارد شدید (قتل عام نژادی در رواندا یا نسل کشی در کامبوج، بوسنیا، فلسطین، عراق و افغانستان) هر کسی که با وقایع آسیب زا برخورد داشته باشد، به آثار پایدار روانی مبتلا میشود.

— بعضی از انواع حوادث آثار ناگوار بیشتری ایجاد میکنند. به طور کلی، پیامدهای روانشناسی حوادث که با قصد وارده از سوی افراد دیگر سر میزنند (یعنی عمدی هستند، مثل حمله به افراد، حملات تروریستی یا جنگ)، بیش از حوادث که ممکن است در اثر فعالیتهای آدمی ایجاد شوند ولی عمدی اند (مثل سقوط هواپیما یا انفجارات صنایع) این گونه حوادث در مقابله با حوادث طبیعی (مثل طوفان ها یا گرداب ها) آثار ناگوار بیشتری ایجاد میکنند.

— به نظر میرسد که زنان (به خصوص زنان که اطفال کوچک دارند)، کودکان سنین ۵-۱۰ سال و افرادی که پیشینه ای از بیماری روانی یا سازگاری اجتماعی ضعیفی داشته اند، آسیب پذیرتر از سایر گروهها هستند.

کسانی که از قبل تجربه شخصی ضربه زاده اند (چه این ضربه فردی باشد مثل تجاوز به عنف یا جمعی باشد مثل زلزله)، معمولاً آسیب پذیرتر از دیگران هستند.

تجربه چند نوع حادثه آسیب زا همچون شاهد مرگ عزیزان بودن، از دست دادن نوجوان یا کودک، زنده بگور شدن، گیر افتادن و یا دیدن صدمه شدید، مجروح و یا بستری شدن در نتیجه حوادث موجب آسیب پذیری بیشتری می گردد.

— علاوه بر آثار "روانشناسی" بعضی از آثار جسمی حوادث هم میتوانند مستقیماً از طریق فرآیندهای فیزیولوژیکی، اثرات روانی مثل مشکل در تمرکز حواس، مشکلات مربوط به حافظه، افسردگی و تزلزل عاطفی را ایجاد کنند، از جمله این آثار جسمی می توان صدمه به سر، سوختگی، صدمات ناشی از کوفتگی، قرار گرفتن در معرض با سموم و درد طولی مدت را نام برد.

— آواره گان جنگی، مخالفان سیاسی آواره یا آواره گان ناشی از خشونت های سیاسی نیز در معرض خطر مبتلا شدن به اثرات ناگوار قرار دارند. به علاوه وقایعی که ممکن است آنها در محل اصلی زندگی خود داشته باشند، تجربه های منفی در پناهگاه ها و اردوگاه های آورگان (تجربه های مثل سوء تغذی، امراض عفونی شایع، تجاوز به عنف یا دیگر حملات جسمی)، هم می توانند اثرات روان شناسی ناگوار یا اختلالات روانی را ایجاد کنند.

— تجاوز به عنف در بسیاری از جنگ های معاصر به عنوان یک ابزار جنگی مورد استفاده قرار گرفته است. تجاوز به عنف همچنین یک خطر جدی برای زنان در اردوگاه های آواره گان است، قربانیان ممکن است از ترس اینکه مبدا مقصود قلمداد شوند یا از ترس تنبیه شدن، قادر نباشند تا آنچه را برای آنها اتفاق افتاده به خانواده و دوستانشان بگویند.

— بر عکس شرایط بالا، دسترسی به شبکه های حمایت اجتماعی خانواده ها، دوستان و اجتماعات حمایت کننده، احتمال پایدار ماندن اثرات ناگوار حوادث را کاهش می دهد، و کسانی که در گذشته بگونه ای موفقیت آمیز با ضربه مقابله کرده و از عهده آن بر آمده اند، ممکن است در مواجهه با حوادث بعدی بهتر عمل کنند، گویی در برابر فشار روانی «واکسین» شده اند. در مورد تعداد کمی از قربانیان، چالش حوادث، ممکن است عملاً مثبت باشد و به افزایش توانمندی آنها برای روبرو شدن با چالش های آتی زندگی منجر شود. — هر چه حوادث شدید تر باشد، ویژگی های فردی افراد کمتر مورد نظر می باشد چرا که در حوادث بسیار شدید، نهایتاً افراد پاسخهای عاطفی و هیجانی ناگواری از خود نشان میدهد. در حوادثی نسبتاً خفیف، تفاوت در آسیب پذیری افراد، ممکن است اهمیت بیشتری داشته باشد.

حکمت های از روزه

مولوی ضیا الحق رشاد

بصورت درست و صحیح نفس انسانی را شکل داده و شهوات و خواهشات آنرا در قید نظم و انضباط درآورد و نظامیست که تمام مصالح عامه را تنظیم می نماید.

آثار ایجابی یک قانون زمانی در یک جامعه هویدا میشود که افراد جامعه پابند به آن شوند، همین پابندی را الله متعال تقوی نامیده است.

بناء الله متعال در آیات های متعدد قرآن کریم اهمیت و ماهیت تقوا را به عبارت های گوناگون توضیح و تشریح نموده است چنانچه در آیه مبارکه "إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ" ترجمه: یقیناً که پرهیزگاران در باغها و در نعمتهای هستند. این اعزاز ایشان به برکت تقوا می باشد و در جای دیگر الله سبحانه و تعالی چنین میفرماید: "إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ" ترجمه: یقیناً که الله تعالی متقیان را دوست میدارد.

انسان زمان میتواند که صفت تقوی را از آن خود کند که بر علاوه مراعات نمودن حلال و حرام، بر قیام الیل، اذکار، خواستن دعاها و زیاده از الله سبحانه و تعالی، تلاوت قرآن کریم، اتفاق در راه الله، گرفتن روزه، اعتکاف، صبر و استغنی هم پابند شود.

تمام این اعمال را میتوان در ماه مبارک رمضان به وجه احسن دریافت، چنانچه از ابو هریره رضی الله عنه روایت است:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -: "كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ، الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ إِلَى مَا شَاءَ اللَّهُ، يَقُولُ اللَّهُ: إِلَّا الصَّوْمَ، فَإِنَّهُ لِي، وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، يَدَعُ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ مِنْ أَجْلِي، لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرَحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ، وَفَرَحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ، وَلِخُلُوفِ فِيمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمَسْكِ"

واقعیت عینی جامعه امروزی بخوبی نشان میدهد که بشریت امروزی در اثر عدم التزام و پابندی به اصول و مقررات که باید و شاید مرعی الاجراء قرار گیرد به چه مشکلات و سرگردانی های گوناگون دچار شده، اصول و مقررات را که خالق و مالک بشر وضع نموده تا بشریت در روشنائی آن روابط متقابل خود را استوار و برقرار نمایند.

مدیریت و کنترل داشتن نفس، امریست نهایت مشکل و درعین حال هیچ فردی نمیتواند از آن بی نیاز باشد. چون هر فردی که دارای عقل و ضمیر سالم باشد بخوبی درک کرده میتواند که هرگاه خواهشات نفسانی در میادین مختلف آزاد گذاشته شود و به همه تمایلات آن جواب مثبت داده شود، بی تردید ستاره زندگی انسانیت درین جهان هستی طی مدت کوتاه غروب خواهد نمود. یا هم زندگی انسانی بصورتی در خواهد آمد که برای هر شخص طاقت فرسا، تنگ و تنگ تر خواهد شد.

بناء برای داشتن یک زندگی سالم، لازمست که قوانین مناسب وضع گردد، و این قانون گذاری فقط شایسته شان و مقام آن ذات مقتدر و توانا است، تا جهت پیشبرد زندگی بندگانش چنان قوانین را وضع نماید که با خلقت و طبیعت بندگانش سازگار باشد، تا بنده هایش بتوانند در چارچوب همان قانون زندگی بومیه خود را تنظیم نمایند زیرا صاحب امر و نهی تنها او می باشد و به ضرورت های همه دانا، در امور خود حکیم، و بر بنده گانش مهربان ترین است.

دین مقدس اسلام همان قانون کامل و شامل است که به تمام نیاز مندی های تمام انسانیت مطابقت داشته و در هر زمان و مکان به خواست های مشروع انسان جواب های مقنع و منطقی میدهد بناء هیچگونه زیادت و نقصان و تحریف را در خود نمی پذیرد و یگانه چارچوب است که می تواند

ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت است میفرماید: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: تمام اعمال بنی آدم بیشتر میشود، یک نیکی ده بار، هفتصدبار و تا که خواست الله باشد بیشتر شده می‌رود، الله متعال در این مورد میفرماید: مگر روزه، یقیناً که آن برای من است و من به آن پاداش میدهم، او شهوت و خوراکش را بخاطر من میگذارد. برای روزه دار دو خوشحالی است، یکی آن در زمان افطار و دیگرش در زمان ملاقات با ربش، و بوی دهن روزه دار به نزد الله تعالی خوشگوار تر از مشک است.

حکمت مشروعت روزه:

الله تعالی حکمت مشروعت و فرض شدن روزه را بالای ما یاد کرده میفرماید: "یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون" ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید روزه بالای شما چنان فرض شده است که بالای پیشینه های شما فرض شده بود تا شما تقوی کنید.

در آیه کریمه تذکر داده شده است که علت فرض شدن روزه اینست که بنده های الله متعال تقوی حاصل نمایند، پس حالا باید دانست که خود تقوی چیست؟

تقوی عبارت از بجا آوردن فرامین و خودداری از منهیات الله سبحانه و تعالی میباشد. پس روزه از بزرگترین اسباب است که بنده را در حصول تقوی معاونت میکند. علمای کرام علاوه بر این بعضی از حکمت های مشروعت روزه را یادآوری فرموده اند، که همه آن از ویژگی های تقوی میباشد.

در نخست باید دانست که "الحکیم" یکی از صفات الله تعالی است و "الحکیم از الحکم و الحکمة" مشتق گردیده. پس حکم تنها مختص به الله تعالی است و احکام الله تعالی در انتهای حکمت، کمال و اتقان میباشد. هیچ حکم از احکام الله تعالی نیست مگر اینکه در آن حکمت بزرگ نهفته باشد، شاید بدانیم و شاید هم که عقل ما به آن رسیدگی کرده نتواند. گرچه دانستن اسرار الهی و حکمتهايش مکلفیت ما نیست، زیرا که با فقط به شنیدن و اطاعت کردن مأمور شده ایم ولی باز هم علماء سعی ورزیده اند تا بعضی از حکمتهای فرضیت روزه را بیان نمایند.

از حکمت های روزه:

۱- روزه وسیله اداء کردن شکر نعمت ها است: خوردن، نوشیدن و جماع کردن در ذات خود از با ارزش ترین و بلند ترین نعمت های الله سبحانه و تعالی است. و مساعد شدن زمینه از طریق حلال و دست رسی به آن نعمت دیگر است که انسان در سایر اوقات آن متوجه نبوده و غفلت می‌ورزد. از اینکه در ایام رمضان در مورد چنین نعمت ها محدودیت ها وضع می‌گردد، و در لابلای چنین محدودیت ها محرومیت هم احساس میشود، که این محدودیت ها و محرومیت ها اشتیاق را بیشتر می‌سازد، ولی چون ممنوع قرار گرفته است به دسترسی اش قرار نمی گیرد. از اینجااست که انسان

درک میکند، زمینه که برایش در سایر اوقات سال مهیا شده بود یک نعمت بزرگ بود و ایجاب میکند تا شکر آن اداء گردد.

۲- روزه وسیله ترک محرمات است: در ایام ماه مبارک رمضان مسلمان از چیز های که در غیر رمضان حلال و مهیا بود بمنظور جلب رضامندی الله سبحانه و تعالی خود داری میکند پس معلوم است که از چیز حرام بیشتر خود داری میکند که با همین خصلت (ترک کردن) عادت شده باعث ترک محرمات میشود.

۳- در روزه بر شهوت غلبه حاصل میشود: زیرا از مانیکه نفس سیر شود در تمنای شهوات قرار میگیرد، و هنگامیکه گرسنه شود از خواهشاتش امتناع می‌ورزد، بهمین منظور نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرموده است: یا مَعْشَرَ الشَّبَابِ: مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ فَإِنَّهُ أَغْضُ لِلْبَصْرِ، وَأَخْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ. ترجمه: ای گروه جوانان کسیکه میتواند ازدواج نماید، پس یقیناً که همین ازدواج خوبترین وسیله پائین افتادن چشم و نگهداری شرمگاه است، و کسیکه نمیتواند پس باید روزه دار باشد، یقیناً که روزه برایش سپر است.

۴- روزه موجب رحمت و عطوفت بالای مساکین است: هنگامیکه روزه دار درد والم گرسنگی را احساس کند، همه اوقات درک میکند که مساکین گرسنگی های پیهم را چگونه تحمل و سپری میکند، پس این حالت باعث میشود تا شخص مذکور بالای مساکین در هر زمان مهربانی و عطوفت نماید.

۵- در روزه بر شیاطین غلبه حاصل میشود: قبلاً دانستیم (چنانچه نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرموده است) که شیطان در مجری های خون انسان حرکت میکند، و در این هم شکی نیست که خون از خوردن و نوشیدن نشأت میکند. پس زمانی که خوردن و نوشیدن کمتر صورت گیرد مجری های خون هم ضیق شده که با آن سیر شیاطین هم ضعیف تر می‌گردد و این خفت سیر و سوسه های شیطان را کاهش میدهد. از همین جاست که انسان بر شیطان غلبه حاصل میکند.

۶- روزه دار مراقبت الله را تمرین میکند: در ماه مبارک رمضان هر لحظه برای روزه دار اشتیاق خوراک و نوشاک می آید و شاید پناه گاهای بسیار باشد که در خفاء چیزی بخورد و یا بنوشد ولی او همه وقت و در همه جا احساس میکند که تحت مراقبت الله قرار دارد پس با وجود داشتن توانایی از خوردن و نوشیدن منع میشود و همین مراقبت به گونه عادت در بعد از رمضان هم برایش باقی میماند.. زیرا که الله تعالی بر او مطلع است.

۷- انسان با انجام دادن روزه در مورد دنیا و خواهشات آن بی رغبتی (زهده) را تجربه میکند و به آنچه که در آخرت به نزد الله است رغبت می یابد.

۸- مؤمن در حالت روزه بر کثرت اطاعت عادت میشود: زیرا در ماه مبارک رمضان عادات اطاعت بیشتر میشود پس مؤمن در رمضان بیشتر اطاعت میکند پس بر همان بیشتر بودن عادت میشود.

مصلحت

معراج الدین ظهیر

مبحث چهارم:

در این مبحث پیرامون مباحث قبلی که اصول مصئونیت را در تطابق اصول اساسی مورد بحث قرار داده بودیم در آن جهت مسیر بحث را تداوم خواهیم بخشید تا نتایج حاصله اهداف بحث را تبیین بخشد روی این منظور مبین است که وضاحت بحث در امور مصئونیت همواره بگونه های وسیع دارد دنبال میشود.

اصل چهارم مصئونیت (پذیرش فرد) در تطابق اصل ششم اصول اساسی (وحدت).

اینبار اصل چهارم مصئونیت (پذیرش فرد) مطابق اصل ششم اصول اساسی (وحدت) مورد بحث قرار میگیرد.

بحث پذیرش فرد در سازمان در تعریف و بیان مباحث هشت اصل از اصول مصئونیت مورد بحث قرار خواهد گرفت اینجا تنها تطابق دو اصل را باهم مورد بحث قرار داده نتایج آنرا مصئونیت افراد سازمان تعریف میکنیم. مصئونیت افراد وابسته به سازمان در وحدت اندیشه های افراد سازمان در مطابقت به قوانین و رهنمود ها و پالیسی های سازمان تضمین میشود. سازمان هلال احمر افغانی باید متعهد باشد تا افراد وابسته بخود را در مطابقت به پالیسی های خود، آگاهی و تعالیم سازمانی بدور از همه تبعیض و تعصبات طبقاتی مطابق طرز سلوک و با رعایت اصول آراسته نموده حمایت جامعه را کسب نماید. افراد سازمانی که برخواسته از میان طبقات اجتماعی است زمانی پذیرش پیدا میکنند و خود را در چوکات مصئونیت زمانی در میان گروه های درگیر مختلف احساس مینمایند که اصول سازمان را رعایت کنند. اینجا وحدت سازمان در خوب و درست عملکردن تطابق یافته و توسعه ارائه خدمات را در وحدت اندیشه های افراد متعلق و وابسته به سازمان میداند. اختلاف و طرز جهان بینی و اندیشه های مختلط قومی و مذهبی حاکم بر طرز تفکر افراد سازمان مصئونیت و وحدت سازمان را در اندیشه های جامعه و مردم بی باور ساخته حمایت معنوی و مادی را برهم میزند تا سرحد که نظام و سیستم جلب و جذب رضاکاری و عضویت را که از میان طبقات

جامعه برمیخیزد مختل قرار داده باعث رکود ارائه خدمات و توسعه پروگرام ها و دستیابی به ساحه را محدود میسازد. وحدت نظر در تحکیم پایه های زیربنای توسعه خدمات، تقلیل مصیبت دیده گان حوادث، پذیرش اهداف سازمان، تعریف هویت حقوقی، نقش مؤثر و باسزا دارد چون سازمان خیریه و یا نهاد خیریه بنام هلال احمر از میان مردم برخواسته است تا با تشریک مساعی مردم متضررین حوادث را دستگیری نماید آنجا که حمایت معنوی و مادی مردم را از دست دهد، جز سمبول بی باور چیزی نخواهد بود و نیز در آن وقت جز نماد نفرت و بی باوری در اذهان عامه تداعی نخواهد شد چون مصئونیت اینجا بمثابة لایه های محکم وقایعی است که جلوگیری و شیوع سلیقه های مختلف فردیت و قومیت را سد میشود و مسیر تحکیم ثبات سازمان را همواره در سایه و لایه قوانین تعریف میکند.

پس، پذیرش فرد از وحدت برخیزد. وحدت از توحید طرز تفکر آحاد نهاد خیریه منسجم میشود. اختلاف سلیقه های افرادی که از بستر سلیقه های مزمن طبقاتی در فقدان جهان بینی توسعه زمانی برخیزد، بمثابة شیوع بیماری است که مردم و جامعه را بر علیه سازمان تحرک بخشیده مصئونیت را محو و نابود میسازد. افراد متعلق به سازمان در گرو قوانین سازمان باید رشد نماید تا سلیقه و جهان بینی همچون اصول حاکم بر سازمان را داشته باشد. اینجا است که وحدت افراد و سازمان در گرو توسعه خدمات و تأمین منافع مردم سخن گفته مصئونیت را تعریف میکند. بیشتر از آن آنچه که عامل محدودیت توسعه خدمات دانسته میشود و رکود و انجامد تعریف و بیان مصئونیت را تعریف میکند، عدم آگاهی و معلومات همه جانبه از قوانین ملی و بین المللی است که ظلمت فکری، اعتقادی، فقدان تجسم تعالی و جهان بینی افراد را بیان میدارد یکی از راه های حل چنین دغدغه ها را میتوان ارتقای ظرفیت افرادی دانست که در محدودیت آگاهی قرار دارند و بنابر داشته های فکری خود عملکرد خود را در سازمان تحمیل نموده چنان تعریف و بیان میدارد که سبب انسداد طرق پیشرفت و توسعه خدمات عام المنفعه میگردد.

ولی سازمان ها و نهاد های خیریه، احزاب سیاسی و گروه های جنگ ستیز نیز قوانین حاکم بر توسعه خود را دارند و افراد وابسته بخود را بدان مسیر جهت میبخشند تا بتوانند داشته های فکری و اعتقادی و طرز جهان بینی خود را بر دیگران تحمیل کنند که چنین روند پذیرش نداشته و یا در محدودیت زمانی عمل خواهد کرد تا زمان محو و نابودی و فنای خود و قوانین خود را شاهد گردد اما سازمان خیریه بنام هلال احمر افغانی یکی از این نهاد های خیریه ملی است که نه تنها قوانین و اصول آن محو و نابود نمیشود، بلکه در هر زمانی بنابر خواست ها و نیاز ها حالات توسعه و پیشرفت را دارد. پس ساختار تشکیل منابع بشری سازمان در گرو چنین قوانین شکل خواهد گرفت و وحدت افراد با اندیشه های مختلف در گرو و تضمین رعایت اصول حاکم بر سازمان میباشد.

پس، فرد یعنی سمبول واحد مزین به صفات واحد سازمان واحد، سازمان واحد مزین و مجهز به طرز العمل های توحید شده بر مبنای بشردوستی و پذیرفته شده در جامعه، متضمن مصئونیت پنداشته میشود. همانگونه که در هر کشوری یک سازمان واحد هلال احمر وجود دارد افراد آن نیز از نظر عملکرد های شایسته گرائی اوصاف واحد را پذیرا باشند که چنین افراد متحد و متعهد به رعایت اصول میباشد. افراد وابسته به سازمان در توحید اندیشه و فکر و باور های باشند که اصول آن سازمان ایجاب می نماید. سازمان هلال احمر ها در جهان بشردوستی همرنگ و همنا عمل میکنند تا مسیر تقلیل آلام مصیبت دیده گان حوادث را کوتاه سازد و در چنین تقلیل بخشش ییدن همگرایی و همسوئی و همپذیری و وحدت نظر و پلان توحید شده و در نظر گرفتن اولویت ها بنابر مدیریت مؤثر از نظر تنظیم برنامه ها نباشد مسیر پاسخدهی به منزل مقصود نخواهد رسید. چنین مدیریت از رعایت اصول و قوانین حاکم بر سازمان منسجم خواهد بود که افراد سازمان در آن هویت پیدا خواهند نمود و از سوی دیگر معرف اهداف سازمان خواهند شد و یا سازمان معرف طرز تفکر ایشان خواهد بود که هر دو در مسیر نجات خواهند شتافت. اینجا از هویت و شخصیت و ارزش های افراد وابسته به سازمان تعریف نمیشود چون چنین تعریف در اصل از اصول بیان خواهد شد که اصول منابع بشری سازمان بدان ارزش دارد بلکه اینجا قیاس از تطبیق دواصل از اصول میباشد که فرد چگونه وحدت دارد در سازمان.

اصل پنجم مصئونیت شناسائی (تعریف هویت) از هشت اصل مصئونیت.

اصل دوم (عدم جانبداری) از هفت اصل اساسی.

رعایت عدم جانبداری، مصئونیت است.

چنانچه ترتیب اصول اساسی و اصول مصئونیت بگونه نیست که در آن تغییر وارد شود بلکه میتوانیم ترتیب اصول را بنابر ضرورت ها و نیاز ها تغییر دهیم از آن جهت است که اصل پنجم در مطابقت اصل دوم قرار گرفته است ولی در ترتیب هردو اصول دقت تام بنابر زنجیره های مرتبط عملکرد ها صورت گرفته است که مورد پذیرش جمعیت های ملی مماثل هلال و صلیب قرار دارد از اینرو ترتیب هردو در ظاهر امر، نه در معنا مخالف هم قرار دارند و از نظر معنا و تعریف و بیان چنان زنجیره زدند که ارزش های معانی هردو در تعاریف و بیان مبین میگردد بهر حال هویت تاریخی، ارزش های معنوی، صفات متبیین

بارز متعالی همه داشته های هلال احمر افغانی در رعایت اصول عدم جانبداری است چون معنای جانبداری این است که طرز العمل ها، قوانین، اساسنامه و سایر پالیسی های پروگرام های توسعه و خدماتی در مطابقت به این اصول مرتب گردد تا افراد وابسته به سازمان بدور از تعلقات طبقاتی، مذهبی، سیاسی، قومیت گرائی عمل نموده فعالیت های بشردوستانه خود را در دور ترین نقاط بدور از امکانات لازم به آسیب دیده گان تطبیق نمایند. این امر مستلزم طبیعت و فطرتی افرادی هست که در این چار چوب تعلق دارد و این متعلقین در میادین حوادث طبیعی و غیر طبیعی بمنظور تقلیل آلام مصیبت دیده گان نیاز مبرم به مصئونیت داشته تا مرز بهتر عمل کردن. در چنین عملکرد هویت و ارزش های سازمان در میان طبقات اجتماعی مشهود بوده مال و جان سازمان تضمین میگردد. اگر سازمان خیریه هلال احمر افغانی عدم جانبداری را رعایت ننماید حتمن در خط دوم جنگ که مجروحین و افراد گیر مانده زیر شعله های آتش در انتظار نجات و کمک هستند را نمیتوانند نجات بخشند، زمانی میتوان اعتماد گروه های در گیر و مردم ذهن خالی از اهداف بشردوستانه را کسب نمود که مجهز با سلاح عدم جانبداری بود و مصئونیت در آن حال حاصل زحمات دوران صلح است که بدو طریق حاصل گردیده است.

اول: تبلیغ و آگاهی و تغییر اذهان مردم و جامعه، نیروها و قوای مسلح، گروه های در گیر و سازمان های سیاسی از طریق گفتار های حضوری، که بر آن جلسات، ورکشاپ ها گفته میشود که در زمان آرامی و صلح صورت گرفته و نیز در دهات و قصبات، شهر ها برای گروه های متنفذ قومی و مذهبی طبق روحیه همگرایی و در مطابقت به پلان استراتژی در نظر گرفته میشود یا از طریق شیوه ها و نحوه طباعتی و نوشتاری که چنین ابزار ها را ابزار های نشراتی چاپی میگویند که شامل مجله، جراید، رساله ها، صفحات و شبکه های مجازی و برقی، لوحه ها و سایر ابزاری که بدان اهداف را نوشته و در دید مردم قرار میدهد میباشد.

دوم از طریق عملکرد های صادقانه و اخلاص مندانه طبق اولویت ها برای محتاجان و نیاز مندان، بدور از غرایز خود پسندی و قوم گرایی چنین شیوه ها افراد این نهاد خیریه را که مجهز با نشان هلال احمر هستند را هویت ملی و بین المللی بخشیده بدان نماد پیام آوران صلح و بشردوستی که در عینیت جامعه متبلور میشود و همه مردم از طبقات اجتماعی اعتماد مینمایند سبب سرفرازی کارگران گردیده مصئونیت ایشان تضمین شده در جهت خود کفائی و ظرفیت گرائی عمل میکنند.

بدینگونه این نهاد خیریه در سطح ملی و بین المللی مصئونیت و معنا پیدا میکند برای توسعه ای برنامه ها در همه حال و برای همه مردم. اما در عدم رعایت شرایط فوق در حالات جنگ و حالات اضطرار افراد نیازمند و گیر مانده زیر آوار ها را نمیتوان نجات داد چون استحکام پایگاه نجات و کمک در میدان های جنگ تنها معرفی هویت نهاد است در زمان صلح و یا الزاماً گفتگوهای متداوم در این حالت با سران و رهبران گروه های در گیر که در حالت جنگ و حالت اضطرار زمان گیر و صعب خواهد بود تا بعد از توافق و آگاهی رهبران و سران نیروهای مسلح تجویز ورود نیروهای نجات و صلح را در معرکه جنگ صادر نمایند.

اینجا دو گروه ظاهراً مخالف هم که یکی مسلح با سلاح گرم است و دیگری مسلح با نشان صلح، هر دو توافق دارند تا مجروحین، آسیب دیده گان، کشته شده گان، پیر مردان و زنان و کودکان را به سر منزل مقصود نجات داده همراهی نمایند. اینجا مسئولیت افراد نجات و امداد گر سنگینتر از مسئولیت همگانی است چون همگان منتظر عملکرد گروه نجات اند تا عزیزترین افراد خانواده های خویش را که در جنگ گیر مانده اند و یا مجروح گردیده اند، ملاقات کنند. و یا افراد اسیر شده در جنگ نیز طبق قانون بشردوستانه حقوقی دارند که از طرف گروه های درگیر مد نظر گرفته شود و یا شاید همان اسیر جنگی روزی حاکم سرزمینی جنگی باشد که آنگاه نمیشود انتقام جوئی جز عملکردها باشد زیرا افراد وابسته به سازمان در عمق مسایلی قرار گرفته اند که فعالیتها در مدت زمانها امید بخش بوده و در جهت تفاهم همگانی، سازمانهای سیاسی، احزاب و دولت و سایر گروه های درگیر عمل کرده است. بنابراین وحدت اندیشه ها و طرز جهان بینی در جنگ میان گروه نجات و گروه های درگیر اصالت قوانین و طرز العمل های نهاد خیریه را تعریف و بیان میدارد حتی گروه نجات مسئولیت دارد تا همه گروه های درگیر را طبق اصول اولویت از مواد دست داشته کمک های لازم را در نظر بگیرد چون همه گروه ها شامل اصل بشردوستی گردیده و نیز عدم جانبداری و بیطرفی در امداد تطبیق میگردد روی این منظور هلال احمر افغانی استقلالیت عملکرد خویش را ثابت نموده و برای همگان نشان داده است که اولویتها را در مرزهای نیاز و احتیاج برآورده ساخته است. از سوی دیگر نهاد های بین المللی و ممولان نهادها بدان وحدت نظر از نظر امداد و نجات متوجه خواهند شد و حمایت مادی و معنوی نیز تداوم جهانی پیدا خواهد نمود و اعتبار و اعتماد نیز همواره در مسیر خود کفایت سازمان چه در داخل و چه در خارج به سرحد وسعت خواهد رسید. آنگاه که در مسیر وحدت تیم های نجات و امداد، توزیع مواد اولویۀ غذایی، تیم جستجو و ردیابی، تیم های سیار صحنی، کمک های اولیه صحنی و سایر گروپ های که احساس میشوند بمنظور شرکت برای نجات در خط گرم دوم حوادث غیر طبیعی حرکت نمایند، مصئونیت معنا پیدا خواهد نمود و حفظ مال و جان تعریف خواهد شد چون رعایت اصل عدم جانبداری سپهر سینه های امداد گران خواهد بود که مصئونیت را اینجا میتوان دیوار عظیم فولادین حمایت تعریف کرد. پس مصئونیت عملکرد سازمان و افراد وابسته بدان با رعایت قانون و اصول است بدور از مسائل سیاسی، تبعیض گرایی، تعصب پسندی، تحمیل حقارت های طبقاتی، مذهبی، روانی و عقلی و ارزش های والای هرفردی که جزء الزامی طبقات اجتماعی محسوب میشود میباشد. واقعاً چنین افراد وابسته به سازمان، سازمان را جهت می بخشد در مسیر آزادی و استقلالیت اصول. چون در اصل عدم جانبداری صرف تقلیل آلام آسیب دیده گان تجویز گردیده است که بدور از همه مسائلی که دغدغه ساز است عمل صورت گیرد. اینجا چگونه هويت سازمان در عدم جانبداری معرفی میشود؟ یکی از اصول معرفت آن تقلیل آلام است و دیگری معرفی تاریخی و زمانی و ارزش های معنوی سازمان. معرفی بعد معنوی سازمان و تاریخی آن در تشریح اصل هويت بیان خواهد شد ولی اینجا معرفی هويت عدم جانبداری

سازمان مورد بحث است. در معرفی تاریخی روی عملکردها کمتر مورد توجه است و در معرفی عدم جانبداری بیشتر حفظ توازن عملکردها در رعایت اصول قرار دارد یعنی میتوان بیشتر ارزیابی های سازمان را در طول تاریخ مطالعه نموده و تحقیقات لازم را برای معرفی عملکردهای آن مورد بحث قرار داد که این ارزیابی های تاریخی اشتراک سازمان را در تقلیل بخشیدن آسیب دیده گان به سطح ملی و بین المللی تعریف میکند و چنین تعریف میتواند بعنوان آثار ارزشمند زمانی هويت هلال احمر افغانی و سایر شرکای کاری و جمعیت های ملی مماثل را بیان دارد در این ارزیابی ها تنها صورت های بارز فعالیت های فزینی، جان فشانی های افراد وابسته به این سازمان، مصارف بزرگ مادی و سرمایه های حاصل شده از طرفها را در میابیم که اهداف بزرگ دیگری در این حرکات ارزشمند نهفته است. پس اینجا دریافت مصئونیت در طول تاریخ از میان زمان های رفته از دست معلوم میگردد که چگونه سازمان تأمین ارتباطات با داخل و خارج داشته و چگونه دست نجات را در سطح ملی و بین المللی مسیر نجات و امداد قرار داده است و چگونه استقلالیت عملکرد خویش را در حد و مرز تقلیل آلام حفظ نموده است که چنین جبر زمانی و طریق سهل عملکردها بمثابه راهی هموار شده برنسل های آینده که چنین طرز دید و جهان بینی را همواره در حد یک اصل بمنشأ عملکردها قرار دهند. این یکی از شیوه های است که هويت جمعیت ملی افغانستان را معرفی میدارد و این معرفی لازم است تا از طریق رسانه ها، نوشتارها، فلم ها، تصاویر و گفتارهای مقامات به سطح ملی و بین المللی به نمایش همگانی گذاشته شود. البته چنین عملکردها نشان میدهد که رعایت اصل عدم جانبداری در تقلیل آلام بشری و در ارائه خدمات بشردوستانه به مصیبت دیده گان رعایت گردیده است و چنین هويت را طبقات اجتماعی، دولت ها، جمعیت های ملی خیریه، متمولین ملی و بین المللی، شرکای کاری به نیت نیک و احسن مینگرد و بسا عملکردها را همواره نیز متوقف ن ساخته برای توسعه خدمات بیشتر سعی و تلاش میورزند. و این را مصئونیت ملی و بین المللی تعریف میکنند. بنابراین رعایت عدم جانبداری در میدان های حوادث طبیعی و غیر طبیعی امر مهمی پنداشته میشود چون متضمن، حامی و حافظ حال و احوال و جان و مال افراد وابسته به سازمان است.

پس اصل هويت و شناسائی مصئونیت برخواسته و یا برگرفته شده از اصل عدم جانبداری است. در حقیقت معانی هر دو اصول یکی پنداشته شده صرف در تعریف، تفاوت اندکی داشته و هدف هر دو اصل تنها معرفی هويت و تطبیق و رعایت عدم جانبداری است درهمه حال، درهمه جای برای همه کس. پس هويت خویش را در خوب عملکردن تعریف نمائید.

عملکرد خویش را در خوب دیدن بیان دارید چون شما بشردوست هستید.

بشردوستی فرهنگی است برخواسته از بشر.

پس رنجها و درد های خود را تقلیل بخش چون بشر هستی.

مثل المؤمنین في توادهم وتراحمهم وتعاطفهم كمثل الجسد الواحد إذا اشتكى منه عضو تداعى له سائر الجسد بالسهر والحمى.

توره ټوخله (pertussis)

د. رحمت الله خيرک

خفيفو او غير وصفی ناروغی په صورت کې تور ټوخلی اطراح کوي

اپيديمولوژي:

توره ټوخله ډېره ساري ناروغي ده، د حساسو وگړو اخته کېدل ۱۰۰٪ دي، دا هغه وگړي دي، چې ناروغي يې تېره کړې يا واکسين شوي وي. ۸٪ ناروغي د ژوند په ټولو مرحلو حتی د ژوند په څو لومړيو اوښو کې هم رامنځ ته کېدای شي، خو معمولاً له پينځو کلو څخه د کم عمره ماشومانو پېښې زياتې دي او بيا له يو کال څخه کم عمره ماشومانو کې د مړينې کچه زياته ده د پېښو واقع کېدل د موسم له نظره په کم تفاوت کې قرار لري د واکسين د تطبيق په واسطه د ناروغيو پېښې او مړينه محدودېږي او د فعال معافيت لامل گرځي، خو د واکسين د تطبيق او يا د ناروغی د تېرولو په صورت کې دايمي معافيت نه توليدېږي او نه په ناروغ باندې د بيا حملې د راتلو مخه نيولی شي، له واکسين څخه لاسته راغلي معافيت له ۳-۵ کلونو په موده کې کمېږي او وروسته له ۱۲ کلونو څخه د پيدا کېدو وړ نه وي. انتان کلونه وروسته بيا حمله کولی شي، لاکن ناروغي خفيفه وي.

کلينيکي بڼه:

کلينيکي بڼه نظر عامل، د ناروغ عمر او د کور معافيتي حالت ته فرق کوي، په ځوانو او ماشومانو کې د ناروغي نېټې نېټانې په غير وصفي ډول سره وي او ۶ مياشتو ماشومانو کې داسې سيانوس حملې او دوامداره ټوخلې حملې موجود وي، خو whoop شتون نلري کلينيکي بڼه په اوسط ډول سره ۶ اونۍ دوام کوي او په لاندې درې صفحو ويشل کېږي هره مرحله بنيادي درې اونۍ او يا ناروغي د شدت په بنسټ زيات دوام وکړي.

توره ټوخله د تنفسي سيستم يوه حاده او فوق العاده ساري ناروغي ده، چې د ۱۶۷۰ زېږديز کال د sydenhom په واسطه د تور ټوخلې (pertussis) په نوم نومول شوې ده او د شديد ټوخي په معنی ده. ياده ناروغي په دوامداره او شديد ټوخي او کانگو ځانگړې شوې ده.

لامل:

ناروغي د تور ټوخلې بورډتلا په واسطه، چې يو گرام منفي cocco bacillus رامنځته کېږي. همدارنگه نور ميکروبونه لکه د خراسک ټوخلی ۵٪، تعفن لرونکی بورډيتيلا بروس، د مرغېرو ويروس د تور ټوخلې په شان ده ناروغي د کمې مودې لپاره او په نسبتاً کم دوام سره د تور ټوخلې سندروم يا د خراسک په شان تور ټوخلی منځ ته راوړي، ددې ميکروبونو ترمنځ کراس معافيت نشته نو ځکه ټوخی د دوهم ځل لپاره بيا هم منځ ته راتلی شي. تور ټوخلی د اوږدې مودې لپاره په محيط کې پاتې کېدی نشي او د انتان يواځينی منبع يې ځوانان او غټان دي.

د ناروغۍ د انتقال لارې:

د انتان يواځينی منبع انسانان دي انتقال يې، د شديد ټوخي په وخت کې د تنفسي هوايي څاڅکو له لارې صورت نيسي عفونت د ناروغی په لومړيو ۴ اوښو کې او هم د ناروغی په مخکې پروکسيسز مل صفحه کې ډير ساري وي، ناروغي د کورنۍ د خپلو غړو ترمنځ خپرېږي او ماشومان هم انتان د خپل د کور له غړو څخه اخلي. غټانو کې د ناروغی لوه توپير کوي، شديد ټوخي موجود وي، لوړ غبر شتون نه لري د تور ټوخلې مزمن ناقلين بې وخته ډول موندل کېږي، لاکن هغه څوک چې مخکې يې معافيت حاصل کړی وي، ناروغ د تنفس وخت کې د کلينيکي اعراضو د نه شتون او يا د

د ونو او بوټو گټې

حزب الله عارفي

ژباړه: له جابر رض روايت دی، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايې هېڅ مسلمان نهال نه ږدي مگر چې هر څه ځنې خورل کېږي هغه يې صدقه ده، څه چې ترې غلا کېږي هغه يې صدقه ده، څه چې ځناور ترې خوري، هغه يې صدقه ده، څه چې مرغان ترې خوري هغه يې صدقه ده او هېڅوک ورڅخه څه شی نه کموي مگر د ده لپاره به صدقه وي.

د بخاري حديث: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا مِنْ مُسْلِمٍ غَرَسَ غَرْسًا، فَأَكَلَ مِنْهُ إِنْسَانٌ أَوْ دَابَّةٌ، إِلَّا كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ" ژباړه: انس بن مالک رض روايت کړی، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايې هېڅ مسلمان نیا لگی نه ږدي، مگر دا چې بیا انسان یا حیوان ترې خوراک وکړي، نو ده ته به هغه صدقه وي.

د ونو او ځنگلونو گټې:

ځنگلونه نه یوازې د انساني ژوند لپاره اړین دي، بلکې د حیواناتو د پايښت، ډېر ډېرو او خوندیتوب لپاره هم ډېر گټور دي. د ونو له یو شمېر موادو څخه طب پوهان په طبي درملنو کې هم کار اخلي. ونې د سون توکې راکوي او د ودانیو په جوړولو کې هم له ونو گټه اخلو.

ونې او ځنگلونه د سیمې د هوا په بدلون کې هم مهمه ونډه لري. د ونو له پانیو د اوبو بخارات هوا ته پورته کېږي، نو په هوا کې د لوندوالي او نمي تناسب ساتي او هوانه وچېږي. همدا بخارات چې پاس لار شي، نو د ورېځو په جوړولو کې مرسته کوي، د باران امکان زیاتوي او پوهان وايي، چې ونې ورېځې خپل لور ته راکش کوي.

ونې او بوټي د اکسیجن په چمتو کولو کې رغنده رول لري. ونې سوځېدلی گاز (کاربن ډای اکساید) ځان ته جذبوي او په بدل کې یې د انسانانو لپاره تازه (نا استعمال شوی) گاز (اکسیجن) چمتو کوي. همدارنګه ونې د هوا په صفا کولو کې جوت نقش لري.

د ونو گټې یواځې د انسان لپاره نه بلکې له حیوانه تر مرغانو ټولو ته رسېږي. حیوان هم گېډه ځنې مروي او هم یې سیوری کاروي. مرغه هم ځاله په کې جوړوي او هم خوراک ترې کوي. همدا راز انسانان هم له ونو او بوټو څخه ډول ډول مېوې لاسته راوړي او لرګي یې د سون او د کورونو فرنیچر لپاره کاروي. په انساني ژوند کې د ونو گټو ته په کتو شرعي نصوصو کې یې هم یادونه شوې ده، چې ځینې یې په لاندې ډول دي:

عَنْ أُمِّ مَيْمُونَةَ، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ غَرَسَ غَرْسًا، أَوْ زَرَعَ زَرْعًا، فَأَكَلَ مِنْهُ إِنْسَانٌ، أَوْ سَبْعٌ، أَوْ دَابَّةٌ، أَوْ طَيْرٌ، فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ"

ژباړه: ام مبشر رضی الله عنها څخه روايت دی، چې رسول الله فرمايې: "که چا کوم نیالګی کېښود یا یې کوم کښت وکړ، بیا کوم انسان، ځناور، حیوان یا مرغه خوراک ترې وکړ، نو هغه د (نوموړي انسان) لپاره صدقه ده.

همدا راز بل حديث دی "عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا إِلَّا كَانَ مَا أَكَلَ مِنْهُ لَهُ صَدَقَةٌ، وَمَا سُرِقَ مِنْهُ لَهُ صَدَقَةٌ، وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ مِنْهُ فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ، وَمَا أَكَلَتِ الطَّيْرُ مِنْهُ فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ، وَلَا يَزُرُّهُ أَحَدٌ إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ"

که په یوه سیمه کې ونې او ځنگلونه نه وي، نو د باران ګړندی اوبه خاوره ور سره وري، غاړې او لښتې په کې جوړوي او له دې سره جوخت په ځمکه کې له موجودو غذايي موادو څخه هم ځمکه بې برخې کوي، خو که ونې موجودې وي، نو د سیلابي اوبو په وړاندې د ونو ریښې ځمکه ټینګوي او د همدې ریښو او ځنګل په برکت د اوبو یاغي څپې مهارېږي، خلک یې له شره خوندي کېږي او اوبه په ځمکه کې جذبېږي. سیلاب ځمکه نه خرابوي او تر بارانو وروسته تېز بادونه هم ځمکې ته زیان نه رسوي. ځکه ځمکه د ریښو په وسیله ټینګه وي، پر سر یې زرغونه واښه شنه وي او تر ډېره حده د باران لوندوالی په ځمکه کې پاتې کېږي، چې د وښو په زرغونېدو کې لویه مرسته کوي. دې ګټو ته په کتو پوهان توصیه کوي، چې که هر ځای ونې پر پکړل شي، باید پر ځای یې نورې ونې ولګول شي. ځکه ونې د انساني ژوند هغه اړین توکي چمتو کوي چې انسان پرې ژوندی دی. ونې سوځل شوی ګاز (کاربن) اخلي او په اکسیجن یې بدلوي. پوهان وايي، یوه پنځه کلنه ونه د (۲۵) کسانو اکسیجن تولیدوي. ځنگلونه پر غرونو، غونډیو او ځنګلي علاقه شوې واورې ژر ویلېدو ته نه پرېږدي. ځمکه لنډه ساتي. د تېز بهو له چلیدو، د سیلاب له وړلو او غارونو څخه یې خوندي ساتي. د ځنګلي حیواناتو د خوندیتوب، ډېرېدو، خوراک، اوسېدنې ځای دی. د تختو په جوړولو، د سون د توکو په زیاتولو، د تعمیر او ودانۍ په کارونو کې له ونو ګټه اخیستل کېږي. له دې ټولو فایده او ګټو سره ونې او ځنگلونه طبیعي ښکلا ده، چې پر انساني فطرت ښه لګېږي. انسان د باغونو، ونو او ځنگلونو په لیدلو د خوښۍ احساس کوي. کله چې یو ځای کې سترګې شي او په خپل چاپیریال کې د تنګسټیا احساس وکړي، نو د باغ یا ځنګل لور ته چکر وهي او هلته خپله سترګه یا او ذهني ستوماني لیرې کوي او د طبیعي منظرو په لیدلو خپل نارمل حالت ته راګرځي ډاکټران د عصبي ناروغیو مریضانو ته توصیه کوي، چې باغونو او د ونو لور ته ووزي او خپل طبیعت نارمل وساتي.

همدا ډول د ځنگلونو ځنې ګټې په لاندې ډول دي.

۱- وربښتونه رامنځته کوي:

ځنگلونه په ځمکه کې د وربښتونو د رامنځته کېدو لامل دي.

د ځنگلونو په وجه ور پڅې یخېږي، په هوا کې تراکم کوي او د باران پر اوبو بدلېږي. نو ویلی شو، چې درانه او ډېر بارانونه په ځنگلونو او ځنگلونو ته په نږدې سیمو کې رامنځته کېږي.

ځنگلونه مونسوني بادونه ورو کوي او ور پڅو ته د ځمکې په سر د ورو حرکت اجازه ورکوي.

ځنگلونه د تودوخې درجه یخوي، چې په نتیجه کې اوبه په ور پڅو کې د تراکم له امله د بخار په شکل بدلون مومي او د باران د څاڅکو لامل ګرځي.

۲- د خاورې د تخریب مخنیوی کوي:

د بادونو او سیلابونو په واسطه د خاورې تخریب هره ورځ یوه بېټنېدونکې طبیعي پدیده ده. د ونو د کرلو او ځنگلونو په رامنځته کولو سره په اسانۍ د دغې تخریب مخنیوی کېږي. خاوره ډېر زیات اهمیت لري، چې د ســـــــرنۍ حاصلخېزې خاورې له منځه تګ د نباتاتو لپاره ډېر مضر تمامېږي. د ونو او کرنیزو نباتاتو د کښت او ودې لپاره د خاورې پاسبی حاصلخېزه طبقه ډېره اړینه ده. نو په پای کې ویلی شو، چې د ځنگلونو شتون د باد او سیلاب شدت کموي، چې په نتیجه کې یې د خاورې د تخریب مخنیوی کېږي.

۳- د طبیعي پېښو د زیان کچه کموي:

د طبیعي ناورینونو په لړ کې سونامي، سیلابونه، سمندري طوفانونه او حلقوي بادونه شامل دي. د ځنگلونو شتون د دغو ناورینونو د منځته راتګ کچه او اغېزې راټیټوي. د ځنګلي پوښښ په موجودیت کې د سونامي طوفانونو وړاندوونکې اغېزې ډېرې کمې وي. برسېره پر دې ځنگلونه د نړۍ د تودوښې مخه نیسي، نو پکار ده، چې تر ممکنه حده ځنګلي پوښښ رامنځته شي؛ ترڅو د دغه ناورینونو مخه ونیول شي.

۴- د حیواناتو لپاره هستوګنځی برابروي:

ځنگلونه د حیواناتو او مارغانو لپاره محفوظ او مناسب هستوګنځایونه برابروي. ډېر شمېر حیوانات او مارغان په ځنگلونو کې پرته له کوم ګواښ په ارامۍ سره خپل ژوند تېروي، نو ځکه ځنگلونه د دوی لپاره غوره او مناسب طبیعي هستوګنځایونه ګڼل کېږي. ځنگلونه د حیواناتو او مارغانو لپاره د جنت په څېر دي، چې دوی به چېرته بل داسې ځای ونه مومي.

۵- ککړتیا کموي:

د ځنگلونو شتون کولای شي د هوا، غږ او حتی د تودوخې ککړتیا هم راکمه کړي.

ځنگلونه دېرې زیاتې ونې او نباتات لري، کوم چې د ککړتیا په کنټرول کې مهم رول لري.

بادونه په ځمکه له یو ځای نه بل ځای ته حرکت کوي او د مضره غازونو غلظت کموي.

ونې له اتموسفیر څخه کاربن ډای اکساید جذبوي او چاپېریال ته د تنفس لپاره اکسیجن پرېږدي.

همدارنگه په ښارونو کې ونې، بوټي او درختچې دورې او نوره ناپاکه هوا جذبوي او پاکه هوا چاپېریال ته وړاندې کوي.

۶- اقتصادي اهمیت:

ځنگلونو د نړۍ یوه پراخه ساحه په بر کې نیولې ده، چې د نورو ګټو ترڅنګ د انسانانو لپاره زیات اقتصادي اهمیت لري،

چې د عایداتو د ترلاسه کولو لپاره یې د یوې ښې سرچینې په توګه استعمالوي.

ددې ترڅنګ د ځنګلي ونو لرګي په صنعت، ساختماني چارو، کښتۍ جوړولو، کورونو جوړولو او نورو کې په زیاته پیمانه استعمالېږي.

په ورته ډول په نورو هېوادونو کې د باراني ځنگلونو شتون هم دېر سپلانیان راجلبوي.

۷- په طبابت کې استعمال:

که څه هم کوچني طبي نباتات په کروندو کې کرل کېږي، مګر زیات طبي درمل یوازې د ځنګلي ونو څخه ترلاسه کېږي.

هغه طبي درمل چې له دې لارې ترلاسه کېږي، زیاتره یې الکلایدونه، ګلايکوسایډونه، تانینونه او داسې نور دي.

ددې ترڅنګ له ځینو څخه یې ضروري تېل ((Essential oils هم ترلاسه کېږي.

۸- د فرنیچر لپاره اړین توکي برابرول:

د لرګیو د تولیداتو لپاره ځنگلونه د لرګیو غوره زېرمه ګڼل کېږي. د لرګیو ډېر ډولونه د بېلابېلو موخو لپاره شتون لري، لکه

د حشراتو مخنیوي کونکې Red sandalwood، Teak، Neem او داسې نور.

شات(عسل):

دایوه خوندوره مایع ده، چې د شاتو مچيو له خوا له گلونو څخه د نکتار یا خوږې شیرې له مصرف څخه وروسته تولیدېږي.

دایوه پراخه کچه په درملو، آیس کریم، شېریني او نورو خوږو توکو کې

کارول کېږي.

د زیاتره په کنټرول شویو بکسونو کې د شاتو مچيو په روزلو سره ترلاسه کېږي، مګر له ځنگلونو څخه ترلاسه شوي شات

د کنټرول شویو صندوقونو د شاتو په پرتله خواږه، خوندور او ګټور وي.

۹- د حشراتو موم:

موم د لاک حشراتو په واسطه تولیدېږي. دا په ځنگلونو کې پیدا کېږي او د کاسمیټکس او رنګ لپاره استعمالېږي.

۱۰- د توریزم او سیاحت په توګه:

نن ورځ زیاتره ځنگلونه د سیاحت او مېلو ځایونو په توګه کارول کېږي. که څه هم داممکن ځایي څارویو او خلکو ته تکلیف وي، خو بیا هم حکومتونه دې ته خلک د سیاحت لپاره هڅوي؛ ترڅو هلته ذهني سکون او آرام ترلاسه کړي او خپل وخت ښه تېر کړي او یاده کړنه حکومتونو ته د عاید ترلاسه کولو لپاره غوره فرصت دی مطلب حکومتونه کولی شي، چې داخلي او بهرني سیلانیانو ته زمینه برابره کړي؛ ترڅو له دې لارې خپل عایدات لوړ کړي.

که د ونو او ځنگلونو په طبی ګټو هر څومره ولیکو بیا به هم کمه وي، نو په همدې تړاو خپلې لیکنې ته د پښتو ژبې نومیالي شاعر پیر محمد کاروان په دې بیت د پاې ټکي ږدم چې وایې:

مارغان دې راشي زموږ لپو کې دې ځالې وکړي غر مو ښیتر نه لري،
کلی مو چنار نه لري

خپلوي پالنه

عیسی خپل

کېږي.

داراز د قرانکریم په بل آیت کې هم ورته اشاره شوې، فرمایي: "وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ" ژباړه: له مور، پلار، خپلوانو، یتیمانو او مسکینانو سره نیکي وکړئ او خلکو ته ښایسته خبرې وکړئ، لمونځ اداء کړئ او زکاه ورکړئ.

هو! احسان: د ښېگڼو په باب کې احسان تر ټولو بشپړه او پراخه نیکي ده، چې ځانگړې مرحلې او مراتب لري. د احسان تر ټولو ډېر مستحق الله تعالی دی، هغه دا چې بنده په ډېر اخلاص سره د خپل رب بندگي وکړي، بیا مور او پلار دي، بیا نور خپلوان دي، وروسته له هغه یتیمان دي، چې له مورنۍ او پلارنۍ عاطفې او مهربانۍ څخه یې برخې شوي، بیا هغه بې وزله او کمځواکي خلک دي، چې اقتصادي وضعیت په تنگ کړي. دارنگه نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلي: "پلار د جنت تر ټولو ښه دروازه ده، نو که دې خوښه وي هغه دروازه له لاسه ورکړه او یا یې ښه وساته".

مور او پلار انسان ته تر ټولو نږدې خپلوان دي، نو یو ایمان لرونکی انسان تل خپل مور او پلار په روحي او معنوي توګه خوشحاله ساتي او د هغوی خدمت کوي، خو په ځانگړې توګه کله یې چې مور او پلار کمځواکي شي نو د هغوی خدمت او له هغوی سره مالي مرسته خپله تر ټولو ستره فریضه بولي.

خپلوی ته په عربي ژبه صلة الرحم ویل شوي. رحم هغې کڅوړې ته ویل کېږي، چې د مور په گېډه کې د بچي درامنځته کېدو، ودې او اوسېدو ځای دی.

صلة الرحم (د رحم اړیکې): د دوه یا ډېرو هغو دوستانو اړیکه ساتنه ده، چې اصل یې له یوې مور، نیا، غوړې نیا او د اشان له لوړو نیاګانو څخه وي. په عامه اصطلاح کې صلة الرحم له خپلو خپلوانو سره نېک سلوک کول او د هغوی په غم او ښادۍ کې شریک کېدل صلة الرحم بلل کېږي.

خپلوي پالنه له الهي ارشاداتو او نبوي احادیثو څخه څرګنده شوې، لکه چې الله تعالی فرمایي: "إِنَّ اللَّهَ بِأَمْرِ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ" ژباړه: الله تعالی په عدالت، احسان او نږدې (خلکو ته) په ورکړه امر کوي. احسان: یوه جامع کلمه ده، چې مالي، فکري، فرهنګي او عاطفي خدمات پکې شامل دي. عدل: هر څه په خپل مناسب ځای کې اېښودل او کارولو ته ویل کېږي. دا چې الله تعالی عدل او احسان سره جوخت یاد کړي په دې معنی ده، چې احسان هم په عدالت سره وکړی شي، نو له خپلوانو سره مرسته کول هم عدالت دی او هم احسان.

احسان او عدالت هغه دوه هستۍ دي، چې الله تعالی د انسان په خټه کې اېښودلې دي، نو احسان له کمځواکو او بې وزلو څخه ځان خبرول او له هغوی سره مرسته کول دي، چې خپل خپلوان یې لومړني مستحقین بلل

دا به نه هېروو چې احسان به تل له ادب سره جوخت او جوړه وي او له هر ډول منت بارولو څخه به پاک وي. څرگنده ده، چې مونږ له هر کمځواکي سره د مالي مرستې توان نلرو، خو معنوي مرسته مو له هر چا سره په وس پوره ده، هغه دا چې هېڅوک له خپلې مسکا او خوږو خبرو محروم نکړو، له هر چا سره ښکلی چال چلند وکړو او په نېک سلوک او خبرو ځانته جاريه صدقه جوړه کړو او دا صدقه له کافر او مسلمان څخه ونه سپمو.

په پښتو کې يو متل دی چې وايي: "چې لاس مات شي غاړې ته پرېوځي" يتيمان خو ټول د عاطفې او مهربانۍ او ښه سلوک مستحقين دي، ځکه چې له مورنۍ يا پلارنۍ عاطفې څخه بې برخې شوي، خو خپلوان يتيم بيا دوه حقونه لري، يو يې يتيم کېدل او بل يې خپلوي ده، چې په دې سره د ډېر احسان مستحقين دي، له يتيم سره يواځې مالي مرسته احسان نه دی، بلکې هغه ته علم، ادب، د ايمان په ګاڼه د هغه سينگارول، په شوق او محبت سره يې سرپرستي کول هم احسان بلل کېږي.

د الله رسول صلی الله عليه وسلم تل د خپلوۍ پاللو په هکله ټينګار کړی، لکه چې زمونږ مور عايشه صديقه له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه روايت کوي: "الرحم معلقة بالعرش تقول من وصلني وصله الله، و من قطعني قطعه الله" ژباړه: رحم په عرش پورې ځوړند دی او وايي: چا چې زه وپاللم الله به يې وپالي او چا چې زه پرې کړم الله تعالی به اړيکه ورسره پرې کړي. دارنگه په بل حديث شريف کې راغلي: "صل من قطعک، و أحسن إلى من أساء إليك، و قل الحق و لو علی نفسك" ژباړه: له هغه چا سره اړيکه ټينګه کړه، چې له تا سره اړيکه پرې کوي او له هغه چا سره ښه وکړه، چې له تا سره بد کوي او حق وایه که څه هم ستا په زیان وي.

له خپلوانو سره د اړيکو ټينګول په حقيقت کې د ترحم او مهربانۍ څرګندونه ده، سپېڅلي اسلام شخصيت جوړونې او انسان پالنې ته په خپلو سپارښتنو کې ستر ځای او لوړ مقام ورکړی، دا يو حقيقت دی، چې په انساني ټولنه کې کله نا کله داسې ستونزې پېښېږي، چې شخړې رامنځته شي او انسانان يو تر بله خپه شي، خو د الله رسول صلی الله عليه وسلم پر دې ټينګار کوي، چې که څه هم مقابل لوری دا اړيکه پرې کړي، نو ته يې مه پرې کوه، لکه چې فرمايي: "لا تقطع رحمک و إن قطعک" ژباړه: د رحم اړيکه مه پرې کوه که څه هم هغه يې له تا سره پرې کړي. دارنگه له ابوذر رضی الله عنه څخه روايت دی، فرمايي: "أوصاني رسول الله صلى الله عليه وسلم..... أن أصل رحمي و إن أدبرت" زه رسول الله صلی الله عليه وسلم په دې ګومارلی يم، چې زه به د رحم اړيکه ټينګه ساتم که څه هم هغه ما ته شا کړي.

له يادو نصوصو څخه په ډاګه شوه، چې خپلوي پالنه د بشپړې مهربانۍ او شفقت يوه عملي بيلګه ده، چې هر انسان يې له خپلو خپلوانو سره ولري،

خپلوي پالنه په نورو باندې مهربانۍ کول او په خپل ځان باندې د الله مهربانه کول دي. په دې هکله مولانای روم داسې وايي:

رحم خواهی رحم کن بر اشکبار

رحم خواهی بر ضعیفان رحمت آر

ژباړه: که غواړې، چې پر تا رحم وکړی شي، نو په اوښکې تويوونکي باندې رحم وکړه او که رحم غواړې نو په ضعیفانو رحم وکړه.

خپلوي پالنه د ايمان، تقوی او د عقل خاوندانو لوړ صفت دی:

خپلوي پالنه د ايمان له ځانګو څخه يوه ځانګه ده، د الله رسول صلی الله عليه وسلم فرمايي: "من کان يؤمن بالله واليوم الآخر فليصل رحمه" ژباړه: څوک چې په الله او وروستۍ ورځې ايمان لري، نو د رحم اړيکه دې ټينګه کړي.

خپلوي پالنه په عامه توګه خپلوي ساتنې ته ويل کېږي، چې اړيکه يې تل ټينګه وساتل شي، دا ځکه چې انسان او انساني ټولنه د اړيکو په ساتنه ولاړه ده، تر ټولو مهمه اړيکه هغه ده، چې له الله تعالی سره وي، هغه د لمانځه اداء کول دي او په هر حالت کې هغه ته رجوع کول او هغه په خپل ذهن او ياد کې ساتل دي، بيا د الله تعالی له رسولانو سره اړيکه ساتل دي، يعنې د هغوی په رسالت ايمان لرل او د وروستي نبي محمد رسول الله صلی الله عليه وسلم په لارښوونو عمل کول دي او بيا له خپلو خپلوانو، نږدې او لرې ګاونډيانو، ديني ورونو او نورو انسانانو سره اړيکه ساتل دي.

هر انسان ته پکار ده، چې اړيکې وساتي او له هر هغه عمل څخه ځان وژغوري، چې د اړيکې پر پکېدو لامل وي او که چېرې داسې پېښه وشي، چې اړيکه پرې کوي، نو بايد د اړيکې پرې کولو ناوړه پايلو ته پام وشي، لکه چې په قراني لارښوونه کې همدې ټکي ته اشاره شوې، فرمايي: "والذين يصلون ما أمر الله به أن يوصل ويخشون ربهم ويخافون سوء الحساب" ژباړه: او هغه کسان چې اړيکې ټينګې ساتي کوم چې الله تعالی امر کړی چې ټينګې وساتل شي او له خپل رب څخه وېرېږي او له بد حساب څخه وېرېږي.

له دې کبله چې انسان ټولنيز موجود دی، په ټولنه کې زېږدلی، په ټولنه کې روزل شوی او ستر شوی او ټول شتون يې په اړيکو سمبال دی لنډه دا چې انسان له عالم څخه جلا ندی او نشي کولی چې ګوښه او يواځې ارزښتمن ژوند ولري، د انزوا او ګوښه ژوند کولو پايله ناکامي او هلاکت دی، نو ځکه د اړيکو پرې کول په ځانګړې توګه د معنوي اړيکو پر پکول هغه هم له خپل رب او د هغه له پيغمبر سره د لارې دور کېدو او انحراف اصلی عامل دی، نو که انسان غواړي، چې د جهالت او انحراف له کندي څخه ځای وباسي، لازمي ده، چې د اړيکو په ټينګولو کې د عقل او پوهې په رڼا کې عمل تر سره کړي.

له بشري ټولنې سره د اړیکو په ساتنه کې انسان له حقوقو او مکلفیتونو سره مخ کېږي او له بلې خوا الله تعالی پدې گومارلي یو، چې د ټولنې له وگړو سره اړیکې ټینګې وساتو، چې د دنیا او آخرت سعادت په همدې کې نغښتی دی، مور، پلار، خپلوان، دوستان، دیني علماء، استاذان، مسلمان خویندې وروڼه، وطنوال، زمونږ همدوله نور انسانان په ترتیب سره پر مونږ متفاوت حقونه لري، چې هر یو یې په مناسب ځای کې اداء کېدل غواړي، چې همدا اداء کېدل د اړیکو د ټینګېدو لامل کېږي.

د قطع الرحم بدې اغېزې:

تر ټولو ناوړه اغېزه یې داده، چې د رحم پرې کوونکي به له الهی رحمت څخه لرې او محروم پاتې شي. دوه هغه عملونه چې یو یې د الهی ژمنې نه بشپړول او بل یې خپلولی شلول دي، د فساد بنسټیز لاملونه بلل شوي او پایله یې په ځمکه کې د فساد خپرېدل دي، نو هغه کسان چې له الهی احکامو څخه سرغړونه کوي، له خپل رب او د هغه له بندګانو سره اړیکې نه ساتي د فساد اصلي عاملین دي. له اعتدال څخه وتل — که د کمیت له لحاظه وي او که د کیفیت له لحاظه — د فساد اصلی تعریف دی، ځکه چې فساد د اصلاح په مقابل کې استعمال شوی کلمه ده، چې اطلاق یې په هر ډول تخریب او وړانکارۍ کېدلی شي، نو ځکه په وگړیزه او ټولنیزه توګه ټولې وړانۍ د فساد مصداق کېدلی شي. دارنګه کله چې له الله او بندګانو سره یې اړیکه پرې شي نو انسان د الله له رحمت څخه بې برخې کېږي، چې له رحمت څخه بې برخې کېدل په خپله لعنت دی.

د هغو کسانو انځور چې خپل عقل او فکر یې له لاسه ورکړی په دې مبارک آیت کې داسې ښودل شوی: "والذین ینقضون عهدالله من بعد میثاقه و یقطعون ما امرالله به أن یوصل و یفسدون فی الأرض أولئک لهم العنة و لهم سوء الدار " ژباړه: او هغه کسان چې د الله ژمنه ماتوي او هغه څه پرې کوي چې الله یې د نښلولو امر کړی او په ځمکه کې فساد کوي پر هغوی به لعنت وي او هغوی ته بد کور وي.

د الله له جنت څخه بې برخې کېدل: د اړیکو پرې کونې یوه بله بده اغېزه دا ده، چې د قیامت په ورځ به د الله تعالی له جنت څخه محروم شي، لکه چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمایي: "ثلاثة لا یدخلون الجنة، مدمن خمر و قاطع رحم و مصدق بالسحر " ژباړه: درې ډلې به جنت ته نه ننوځي، په شراپو روږدي او معتاد، د رحم قطع کوونکي او په سحر تصدیق کوونکي.

د خپلولۍ اړیکو د پرې کولو په ناوړه پایلو خبرېدو سره پکار ده چې ځان ترې وژغورو او سملاسي هوډ وکړو، چې د کورنۍ او خپلوانو حقوق به پر ځای کوو او له ټولو سره به تل ښې اړیکې ساتو، ځکه چې رب مو فرمایي: "واتقوا الله الذی تساءلون به والأرحام إن الله کان علیکم رقیبا " ژباړه: له هغه الله

څخه ووېرېږئ، چې د هغه (په نوم) له یو بل څخه (هرڅه) غواړئ او د (رحم له پرېکولو څخه) ووېرېږئ یقینا چې الله پر تاسو څارونکی دی.

د هر مسلمان تر ټولو وروستی او لوړه موخه داده، چې الله تعالی راضي کړي او د رحمت وړ شي، که څوک دې موخې ته و نه رسېده، نو پوه شئ چې دا هغه کس دی، چې د الله رسول یې په هکله فرمایي: "اثنان لا ینظر الله إلیهما یوم القیامة: قاطع الرحم و جار السوء " ژباړه: دوه کسان هغه دي، چې الله تعالی به د قیامت په ورځ ورته نه گوري: د رحم پرې کوونکي او ناوړه گاونډی.

د خپلولۍ پاللو غوره پایلې:

وروسته له دې چې د خپلولۍ نه پاللو له ناوړه پایلو خبر شوو او په دې هکله مو الهی وېروني او نبوي سپارښتنې ولوستې په دې هم باید پوه شو، چې د خپلولۍ په پاللو گومارل شوي یو، نو دا به څومره ښه وي، چې د خپل سپېڅلي دین دې ارزښتمنې لارښونې سره تړاو ولرو او خپل ځان او ټولنه د بري وروستي پړاو ته ورسوو. د الله رسول صلی الله علیه وسلم د خپلولۍ پالنې ډېرې ګټې ښودلي، چې ځینې یې په لاندې توګه یادولی شو.

۱ — "من أحب أن یسط له فی رزقه و أن ینسأ له فی أثره، فلیصل رحمه " ژباړه: که د چا خوښه وي، چې رزق یې پراخه شي او عمر یې اوږد شي نو خپلوي د وپالي.

۲ — "صلة الرحم وحسن الجوار وحسن الخلق یعمران الدیار و یزیدان فی الأعمار " ژباړه: خپلوي پالنه او ښه گاونډیتوب او ښایسته اخلاق ښارونه ودانوي او عمرونه ډېروي.

دارنګه د اسلامي ثقافت په سپېڅلو متنونو کې په دې هکله ډېر څه نقل شوي، چې له هغوی څخه د اعمالو پاکېدل، د رزق پراخېدل، د بلا دفع کېدل، د اعمالو تزکیه کېدل، د شتمنۍ پراخېدل، له ناخوالو څخه د خلاصون، د حساب آسانتیا، نېکه کړنه، د روح صفایي او ښښه د یادونې وړ دي، راځئ چې ټول په یوه غږ، یوه خبره داسې پېڅلې لار تعقیب کړو، لکه څرنګه چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمایي: "أیها الناس افشوا السلام و اطعموا الطعام و صلوا الأرحام و صلوا باللیل و الناس نیام تدخلوا الجنة بالسلام " ژباړه: ای خلکو سلام خپور کړئ، خواړه په (خلکو) وخوړئ، خپلوي وپالئ او په شپه کې لمنځونه وکړئ په داسې حال کې چې خلک ویده وي. جنت ته به په سلامتیا ننوځئ.

او دارنګه د الله تعالی حکم دی، چې په خپل پاک کلام کې فرمایي: ادفع بالتی هی أحسن السیئة، فاذا الذی بینک و بینہ عداوه کأنه ولی حمیم. ژباړه: د بدۍ په مقابل کې نیکي او ښه چلند وکړه، نو هغه کس چې ستا او د هغه تر منځ دښمني ده، ستا کلک ملګری او دوست به وګرځي.

رواني ناروغانو سره بايد د کورنۍ غړي کوم ډول چلند وکړي؟

د. ميرويس دانش

ستوغي ورته وايي، دا انسان هرڅه په زړه تېروي، خو د وخت په تېرېدو سره په دې شخص باندې فشار راځي، کله چې دا ډول شخص د ځان د خلاصون لپاره له ټولنې څخه گوښه شي، نو د پلار او نورو مشرانو لخوا رټل کېږي چې دا يې د ناروغۍ سبب کېږي. که چېرې کورنۍ يې د رټلو او ښکېلو په ځای هغه تشويق او تلقين کړي، پلار يې هغه له ځان سره يو ځای د خلکو گڼې گونې ته بوځي، په مجلسونو کې يې شريک کړي او ورو ورو هغه ته شخصيت وښيي کېدای شي ستونزه ډېر ژر پای ته ورسېږي. ټولنيز عامل ډېر ځل په کورنۍ کې ننگور ته پېښېږي، ځکه هغه د کورنۍ له چارو او عاداتو سره نا آشنا وي، ځنې داسې کارونه ترې وشي، چې د کورنۍ خوښ نه وي، نو ځکه سختې ستوغي ورته وايي او هغه ددې لپاره چې ملامتي پرې رانشي هرڅه په زړه تېروي، چې پايله يې ژور خپکان وي، نو که چېرې کورنۍ له خپلې نوې مېلمنې سره اسلامي او انساني چلند وکړي له سره به داسې ستونزې نه منځته کېږي.

مخکې له دې، چې له رواني ناروغ سره د چلند په هکله بحث وکړم اړينه بولم، چې د رواني ناروغۍ په عواملو بحث وکړم. د رواني ناروغۍ عوامل ډېری ځل له داسې چارو سره مخ کېدل وي، چې د ناروغ په روان باندې فشار راوړي، لکه: طبيعي او غير طبيعي پېښې، ټولنيزې، اقتصادي، جنسي، جسمي او داسې نورې ستونزې. **پېښې:** د مثال په توگه کوم انسان د کومې پېښې له امله په يو ځل ډېر خلک يا خپل کوم نږدې دوست په سرو وينو کې لت پت ليدلي وي، نو ډېر وېرېدلی او خپه شوی وي له همدې ځايه يې په حالاتو کې بدلون راغلی وي، نو په کار ده چې داسې ناروغ ته تلقين ورکړل شي چې پېښې د الله تعالی لخوا وي او څه چې الله تعالی مونږ ته را پېښ کړي په هغه کې زموږ خبر وي ولو که په ښکاره مونږ ته شر ښکاري، خو يو لوی پټ خير پکې نغښتی وي او داسې عمل ورسره وشي، چې هغه پېښه يې هېره شي. **ټولنيز عوامل:** په ټولنه کې ځينې مفسد خلک داسې وي، چې کوم غلی او آرامه انسان وگوري هغه کړوي، په ناوړه نومونو يې يادوي او سختې

سره مناسب چال چلند وشي.

د رواني ناروغيو درملنه په عمومي توگه په درې ډوله ده:

۱ — psychothrapy يعنې ناروغ ته بڼې مشهورې ورکول، د هغه د روغتيا په اړوند ډاډ ورکول، ورزش توصيه کول او د غذا په اړوند ورته مشوره ورکول.

رواني ناروغان په عمومي توگه وران کارونه، ناوړه خبرې او ناسم برخورد کوي، هغوی له هغه چا سره هم ناوړه چلند کوي، کوم چې له هغوی سره بڼه کوي او د هغوی خدمت تر سره کوي، نو د کورنۍ غړي بايد له رواني ناروغ سره ډېر په نرمه لهجه او حسینه طريقه رفتار وکړي، هيڅ کله هم د هغوی ناوړه کارونه، خبرو او برخورد ته بالمثل ځواب ونه وايي. ناروغ هيڅ کله هم په ټولنه کې خلکو ته يواځې پرې نږدې، چې خلک پر هغه ملنډې ووهي او هغه و ځوروي او داسې هم ونکړي، چې هغه په کور کې بندي کړي، بلکه د کور مشر به هغه د چکر په نامه وخت ناوخت له کوره باسي د تفريح او نور خوشحاله کوونکو ځايونو ته به يې له ځان سره بيايي، د رواني ناروغ ستونزو ته په خپل وخت ورسېږي، د کار، ورزش او که ممکن وي د تعليم زمينه هم ورته برابره کړي او همدارنگه هېڅکله هم ناروغ ته د هغه د ناروغۍ د حالت هغه ناوړه کړنې او خبرې ورپه زړه نکړي او هغه ته يې کيسې ونکړي، ځکه دا يې په يو بل ډول تشويشونو اخته کوي او د ناروغۍ د تشديد يا تکرار لامل کېږي. همدارنگه خطرناک اجناس لکه توپک، چاره، ځنځيرونه، نېشه کوونکي توکي، زهرجن توکي او داسې نور له رواني ناروغ څخه لرې وساتي، د ميرگيو ناروغ بايد د موټر، موټرسايکل او بايسکل له چلولو څخه په کلکه ډډه وکړي، له اوبو، اور او داسې نورو خطرناکو ځايونو څخه بچ وساتل شي، ځکه د ميرگيو د حملې ځای او وخت نه وي معلوم.

۲ — pharmchology يعنې درملنه کول: رواني ناروغ ډېر کم داسې وي، چې په خپله خوښه ډاکټر ته ولاړ شي، ځکه هغه دا استدلال کوي، چې زه خو څه لېونی نه يم چې ډاکټر ته ولاړ شم، په داسې حالت کې که اړتيا موجوده وي په خپل وخت يې معالج ډاکټر ته ورسوي، د کورنۍ دنده ده، چې هغه په عذر او ننوتو او يا هم د نورو مرضونو د علاج په پلمه معالج ډاکټر ته ور ولي او درمل بايد د کورنۍ غړي په خپل لاس ناروغ ته ورکړي درمل ناروغ ته ونه سپارل شي، چې هغه يې په خپل سر وخوري، ځکه کېدی شي ناروغ ټوله درمل په يو ځای وخوري او يا يې هيڅ ونه خوري او ووايي چې خورلې مې ده.

۳ — برقي شارټونه ورکول: دا هغه درملنه ده، چې په روغتون کې تر سره کېږي او د کورنۍ دنده يواځې دومره ده، چې د ډاکټر له لارښوونې سره سم هغه وخت په وخت معالج روغتياپال ته حاضر کړي.

اقتصادي عوامل: کله چې د کورنۍ اقتصاد ډېر کمزوری وي او کارونه هم په تپه ولاړ وي، نو ځوان توکم د خپل د راتلونکې په هکله سوچونه کوي او د سوچونو له امله يې خوب ورک شي او د وخت په تېرېدو سره يې په تصرفاتو کې بدلون راشي، چې د بدلون په صورت کې د کورنۍ د مشرانو لخوا رټل کېږي، چې دا يې ستونزه لا ستونزمنه کوي. که چېرې د رټلو پر ځای هغه ته د صبر، توکل او استقامت خبرې وکړي شي او د تشويق په بڼه هغه ته وعده او د خلاصون لارې وښودل شي نو کېدای شي، چې ستونزه يې ډېر ژر حل شي.

جنسي عوامل: جنسي غوښتنې د نه اشباع کېدو په صورت هم کېدی شي د انسان په روان باندې فشار راوړي، دا ځکه چې ځوان توکم ددې غريزې د اشباع لپاره لارې چارې گوري او له دې سره يې په گناه باندې هم فکر کوي او د زړه راز هم چاته ويلی نشي، په ځانگړې توگه دلته زياته يادونې وړ دي، ځکه چې په دوی کې د شرم او حيا ماده زوروره وي، نو چې کله يې روی بار کم وي او يا يې کورنۍ د مختلفو علتونو له کبله روياران ځواب کړي، نو په هغې باندې له يوې خوا د غريزې فشار او له بلې خوا د ناڅرگندې راتلونکې فشار وي. همدا يې د ژورو سوچونو او غمونو لامل کېږي او په پای کې يې سلوک په کورنۍ کې بدلېږي، دا په داسې حال کې وي، چې د کورنۍ غړي يې په علت نه پوهېږي او د هغې د رټلو او کله کله په وهلو لاس پورې کوي، چې په دې سره يې ستونزه حاد حالت ته رسېږي. ددې لپاره خو مشهوره نبوي نسخه شته، چې فرمايي: ای ځوانانو که له تاسې څوک کولای شي، واده دې وکړي او که نشي کولای نو روژې دې ونيسي، چې دا ورته ډال دی. دارنگه د پېغلو او کونډو په هکله فرمايي، چې کله تاسې ته سيال انسان په روی باری راغی، هغه مه ځوابوئ او په بل ځای کې فرمايي، چې درې څيزونه مه ځنډوئ، له هغو څخه يو هم د پېغلې ودول دي او په پای کې فرمايي، چې که داسې ونکړئ، نو په ځمکه کې به ستره فتنه او فساد جوړ وي.

جسمي عوامل: جسمي عوامل کېدی شي ډېر وي، لکه ارثي عوامل، د مختلفو مرضونو عوامل او کېدی شي په نږدې يا لرې تېر وخت کې د ناروغ سر چېرته سخت لږېدلې يا يې ضربه موندلې وي، چې په کراره کراره يې د ناوړغۍ سبب کېږي. په دې صورت حال کې بيا له هر څه درملنه ډېره اړينه ده.

کله چې ناروغي ډېره پر مخ تللې نوي، کېدای شي د ناروغ له کړنو، غوښتنو او خبرو څخه څرگنده شي، چې عامل يې څه دی.

دا چې رواني ناروغۍ ځنې عوامل لري لکه ټولنيز، اقتصادي، جسمي، جنسي، پېښې او داسې نور، نو عواملو ته په کتو سره اړينه ده، چې له ناروغ

مرض سگ دیوانه

سمسور فخری

روبا، شغال و گرگ نیز در برابر ویروس حساس بوده و اکثراً به نوع خشمناک بیماری دچار می شوند.

بیماری هاری بیشترین از طریق دندان گزیدن توسط حیوان آلوده منتقل می شود اما اگر لعاب دهن و بینی حیوان آلوده با زخم پوستی، خراش و یا غشای مخاطی بدن تماس پیدا کند، بیماری را می تواند به انسان انتقال دهد. این ویروس به وسیله لعاب دهن حیوان وارد سیستم عصبی شده و نخست به نخاع شوکی و از آنجا به مغز می رسد. اگر یک حیوان آلوده شما را بگزد بلافاصله باید واکسین دریافت کنید ضیاع وقت می تواند سبب شود که ویروس به مغز برسد آنگاه هیچ کمکی نمی تواند نتیجه بخش باشد و فرد در برابر مرگ حتمی قرار می گیرد.

علائمی که بعد از گزیدن حیوان آلوده در وجود انسان پیدا می شود؛ شامل سرفه، تب، گلو درد، شکم درد، ناراحتیهای فکری و سپس تغییرات در رفتار مریض، افسردگی، ترس از آب و هوا، ترس از همه چیز، دیوانه‌گی، شخی عضلات، بینظمی فشار خون، بینظمی درجه حرارت و نبض بدن، فلج اعضا، حالت کوما و نفستنگی می باشد.

بهترین و مؤثرترین راه های وقایه در برابر بیماری رابیس واکسین می باشد، اگر کسی آگاهی کامل دارد، منطقه که در آن زنده گی می کند و یا به جای که می خواهد سفر کند امکان حضور سگ های ولگرد و یا حیواناتی که مبتلاء به بیماری هاری وجود دارد از واکسین ضد هاری استفاده نمایند. اما وقتی کسی به این مرض مبتلا می شود؛ از اینکه این مرض تهدید کننده حیات انسان است باید اقدامات فوری انجام بدهند. مانند اینکه زخم باید فوراً ذریعه صابون و آب پاک برای ۱۰ الی ۱۵ دقیقه شسته شود. در صورت که صابون در دسترس نباشد تنها با آب شسته شود. این یک قدم مؤثر کمکهای اولیه در مقابل بیماری سگ دیوانه است. در صورت موجودیت زخم باید زخم با الکل ۷۰ فیصد ایتانول یا پایودین - آیودین به طور مکمل پاک شود. هر چه زودتر باید بیمار جهت تدای به مرکز صحتی انتقال شود تا در قسمت تدای و واکسین کردن مریض اقدامات جدی صورت گیرد.

بر اساس گزارش سازمان های صحتی ملی و بین المللی سالانه هزارها تن به ویروس هاری و یا به اصطلاح دیگر "سگ دیوانه" مبتلا می گردند، در صورتیکه به شخص مبتلا رسیده گی عاجل صورت نگیرد، احتمال پیشرفت مرض و عواقب خطرناک برای مریض در پی خواهد داشت. این بیماری یک نوع مرض مشترک بین انسان و حیوان بوده و معمولاً از طریق نیش حیوان های درنده؛ علی الخصوص حیواناتی مانند: سگ، پشک، روباه، گاو، گوسفند، حیوانات وحشی و شب پرک که در زنده گی روز مره مردم حضور دارند انتقال می یابد.

در هر نوع حیوان علائم ابتلا به این ویروس متفاوت می باشد، اما اکثر آنها بعد از ابتلاء دارای علائم همچون دیوانه گی، حالت تهاجمی، ترشح شدید لعاب دهان و خوردن اشیای غیر عادی مانند چوب و پلاستیک می داشته باشد.

یکی از علل که نام این بیماری به نام "سگ دیوانه" مشهور شده اینست که این بیماری در همه حیوانات خونگرم ممکن است دیده شود، اما سگها بیشترین از بقیه در معرض خطر هستند. علائم در سگ ها شامل رفتار غیر طبیعی، اضطراب، افزایش تحریک پذیری و بیاشتهایی است. طی یک تا دو روز علائم اضطرابی افزایش یافته، حیوان حالت تهاجمی به خود میگیرد و تمایل شدیدی به گاز گرفتن اشیاء، حیوانات و انسانها حتی صاحب خود، نشان میدهد. اغلب خود را نیز گاز گرفته و زخمهای شدیدی در بدن خود ایجاد میکند. به علت فلج عضلات حلق، بلع بزاق برایش امکان پذیر نیست که منجر به افزایش ترشحات بزاقی و تغییر صدای حیوان می شود. شکل آرام یا بی صدای بیماری، نشانههای فلجی دارد و مرحله تحریکی بسیار کوتاه است یا وجود ندارد. فلج از عضلات سر و گردن شروع شده و بلع را مشکل میکند؛ به طوری که گاه صاحب حیوان، مشکوک به وجود جسم خارجی مثل استخوان در گلوئی حیوان میشود. فلج به دستها و پاها گسترش یافته و نهایتاً منجر به مرگ حیوان میشود. در پشک ها در اغلب موارد بیماری به شکل تهاجمی و علائم شبیه هاری در سگ است.

مصیبت

حبيب الرحمن حنبل

مصیبت هغو پېښو یا حوادثو ته ویلی شي چې پر انسان سخته تمامېږي، یا په بل عبارت هره هغه پېښه چې انسان له ستونزو سره مخ کوي مصیبت بلل کېږي، آن تر دې چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم د ډیوې مړه کېدل هم مصیبت بللی او استرجاع یې کړې.

یوه شپه د نبی کریم (ص) ډیوه مړه شوه نو ویې ویل:

(انا لله و انا اليه راجعون) ورته وویل شول ایا دا هم مصیبت دی یا رسول الله؟ ده وویل: نعم کل ما ساء المؤمن فهو مصیبة (ژباړه: هو. هر هغه شی چې مؤمن ته خفه کړي هغه مصیبت دی.

طبیعي او غیر طبیعي مصیبتونه د کمیت او کیفیت له پلوه ډېر ډولونه لري، ځینې یې مخ مخیزه یا لنډمهاله اغېزې لري او ځینې نورې یې ډېرې ژورې یا اوږد مهاله اغېزې لري.

ستر مصیبتونه انسان ته دوه اړخیزه تاوان اړوي، له یوه پلوه ځاني او مالي تاوانونه اړوي او انسان په ستونزو او کړاوونو اخته کوي او له بل پلوه د انسان په روان باندې فشار راځي، دا چې څومره فشار راځي انسان تر انسانانه او مصیبت تر مصیبتو توپیر لري او دا ډول رواني فشارونه ددې لامل کېږي چې انسان ته ژور خپګان یا عصبي تکلیف پېښ شي او کله نا کله داسې هم کېږي، چې له پېښې څخه څه موده وروسته پېښه ور په زړه شي بیا هم

کیدای شي چې په انسان باندې عصبي فشار راشي.

په عامه توګه له مصیبتونو څخه خلاصی نشته، په دې توګه ځاني او مالي تاوان یې هم حتمي وي، له مصیبت څخه رواني یا معنوي اغېزمن کېدل تر ډېره مصیبت ته د انسان تر ذهني چمتو والي پورې اړه لري، پدې معنی چې انسان څومره له مصیبت څخه وړاندې له مصیبت سره مخ کېدو ته ذهنا چمتو وي له رواني لحاظه هومره لږ اغېزمن کېږي یا دا چې د مصیبت پر مهال څومره کولی شي ځان ډاډمن کړي یا د دوستانو او ملګرو لخوا ډاډګیرنه ورکړل شي هومره یې اغېزه کمېږي.

له همدې ځایه ده چې مصیبت ځپلي ته تعزیت یا ډاډګیرنه ورکول نبوي سنت دی او دا چې انسان څنګه کولی شي خپل ځان ډاډه کړي، په دې هکله الهی ارشاد دی چې انسان د دې وینا "انا لله و انا اليه راجعون" په ویلو سره چې مونږ د الله سبحانه و تعالی یو او مونږ هغه ته ورتلونکي یو، پدې عقیده شي، چې مونږ د الله تعالی یو او پېښې هم د الله جل وعلی په واک کې دي او په پایله کې مونږ ټول الله ته ورتلونکي یو، نو لدې سره په الله باندې نېک گومان کول ضروري دي. انسان باید له ځان سره ووايي چې له کومې پېښې سره مخ شوی یم ددې تر شا الله تعالی ماته د کوم خیر اراده کړې او یا یې له کوم شر څخه د خلاصون اراده کړې.

پدې هکله نبوي ارشاد دی، فرمایي:

" قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ ، إِنَّ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ ، (۳۷۸) فَكَانَ خَيْرًا لَهُ ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ "

ژباړه: د الله رسول صلی الله علیه وسلم فرمایلي: د مؤمن کار د تعجب وړ دی، یقیناً چې کار یې ټول هغه ته خیر دی او دا پرته له مؤمن څخه بل هېڅ چا ته نه وي، که خوشحالي ورته ورسېږي شکر کوي، دا ورته خیر دی، که ضرر ورته پېښ شي صبر کوي، نو دا هم ورته خیر دی.

د مصیبت تر ټولو مهمې شیبې هماغه لومړنۍ شیبې وي، پکار ده چې انسان په هم هغه وخت کې ځان ډاډه کړي، تر څو مصیبت ونشي کولی چې انسان له ژور خپګان سره مخ کړي، پدې هکله هم نبوي ارشاد چې فرمایي: "إنما الصبر عند أول صدمة" یقیناً چې صبر د مصیبت په لومړني وخت کې وي.

آیا د مصیبت پر مهال اوبښکې تویول د صبر منافي دی؟

نه، هېڅ کله هم نه د اوبښکو تویول د زړه سوي او شفقت نېسه ده، نو زړه سوی او شفقت هېڅکله هم له صبر سره منافات نلري، لکه چې نبی کریم صلی الله علیه و سلم د خپل زوی ابراهیم علیه السلام په مړینه باندې اوبښکې توی کړې. په بل روایت کې دي: عن انس (رض) قال: "قال النبي (ص) أَخَذَ الرَّأْيَةُ زَيْدٌ فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا جَعْفَرٌ فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ رَوَاحَةَ فَأَصِيبَ وَإِنَّ عَيْنِي رَسُولَ اللَّهِ (ص) لَتَتَرَفَّانِ ثُمَّ أَخَذَهَا خَالِدُ ابْنُ الْوَلِيدِ مِنْ غَيْرِ أَمْرَةٍ فَفُتِحَ لَهُ"

له انس (رض) څخه روایت دی، چې رسول الله علیه السلام د مؤنه له غزا نه وروسته په داسې حال کې، چې له مبارکو سترگو یې اوبښکې روانې وې وفرمایي: لومړی ځل بیرغ د زید په لاس کې و او هغه شهید شو بیا بیرغ جعفر واخیست او هغه هم شهید شو بیا عبدالله بن رواحه واخیست او هغه هم شهید شو بیا په پای کې خالد ابن ولید پرته له دې چې وگومارل شي بیرغ په خپل لاس کې واخیست او بریمن شو.

بلکه له صبر سره منافي هغه خبرې او کړنې دي، چې مصیبت ځپلې یې د مصیبت پر مهال تر سره کوي لکه مخ په ځېړو وهل، وینې ټان شکول،

ګریوان څیرې کول او ځان داسې ګڼل چې ګواکې بیا به چېرته هم د خیر مخ ونه وینم او دا ډول له الله تعالی او تقدیراتو څخه یې کیلې او شکایتونه کول.

دا ډول کړنې نه یواځې دا چې د انسان غم نه سپکوي بلکه غمجن لا زیات غمجن کوي او همدا کړنې تر ډېر مهال حتی تر کلونو وروسته هم د ژور خپګان لامل کېدی شي.

د مصیبت ګټې:

- د الله (جل جلاله) د قهار په صفت پوهېدل. دا خبره د انسان زړه ته پرېوزي، چې الله سبحانه و تعالی په خپله اراده هر څه تر سره کوي او هېڅ څوک یې مخه نیولی نشي.
- بنده په خپل نا توانۍ پوهېدل. انسان په دې قانع شي، چې که انسان څومره مالداره، د اوچت نسب او حسب لرونکی وي د الهي تقدیراتو تر مخه ناتوان او ذلیل دی.
- له الله (جل جلاله) سره د اخلاص زیاتېدل او په دې پوهېدل، چې د خلاصون توان یواځې له الله سبحانه و تعالی سره دی.
- الله (جل جلاله) ته په ریښتیني توګه توبه ویستل. کله چې انسان له مصیبت سره مخ شي، بیا په دې پوهېږي، چې پېښې د الله تعالی له لوري ناڅاپه راځي، نو سړی دې ته اړ شي چې هر کله توبه کوونکی وي.
- الله (جل جلاله) ته زاری او عاجزي کول، چې دا هم عبادت دی.
- په بنده کې صبر او حوصله پیدا کېدل. بار بار په مصیبت اخته کېدل ددې لامل کېږي چې په انسان کې زغم، صبر او حوصله وده کوي، د راتلونکو مصیبتونو په مقابل کې یې روان آماده وي، چې په دې سره له پېښو څخه په رواني توګه ډېر نه اغېزمن کېږي.
- د مصیبت په مقابل کې د زغم په نتیجه کې له اجر او ثواب څخه برخمن کېدل.

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا
الإسراء - الآية ٧٠

حرمت نفس و عزتمندی در اسلام

صلاح الدین ایوبی

دو چیز را اشاره می کند یکی خود توانمندی و دیگری عزت نفس می باشد خود توانمندی یعنی اینکه من اعتماد دارم به درک خودم و دانش خودم و حرمت نفس، یعنی اینکه برای خود و دیگران احترام قایل بودن می باشد.

اهمیت عزت نفس:

حرمت و عزت نفس انسانییکی از مقاصد پنجگانه شرعی است بناءً حرمت نفس و ارج قایل شدن به خود از ارزشهای اساسی اسلام می باشد تا آنجاییکه هیچ فرد مؤمنی حق ندارد که خود را در قبال افراد دیگری ذلیل بسازد و خود را بی ارزش احساس کند . خداوند چه اختیارات را به انسان داده است جز ذلیل ساختن و بی حرمتی به خودش، خدای متعال می فرماید (الَّذِينَ يَتَخَذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِئْتَعُونَ عَنْهُمْ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا) النساء ۱۳۹\ آنان که کافران را به جای اهل ایمان دوست خود انتخاب می کنند، آیا نزد ایشان عزت می جویند، در حالی که همه عزت نزد خداست.

پس فرد مسلمان فرد عزیز است و عزیز هرگز ذلت را قبول نمی کند، بنا بر این تمام رفتار های که باعث خواری و ذلت مؤمن در نزد دیگران می شود، ممنوع است؛ ولی رفتارهای مانند کمک رسانی و یاری خواهی که در جامعه ما مرسوم هست، خارج از محدوده این آیه است .

ویژه گی های عزت نفس در یک فرد:

اگر میخواهید یک زندگی عزت مند داشته باشید و نمی خواهید دیگران شما را تحقیر نماید، این موارد را باید در وجود خود آب یاری نمائید تا باعث رشد شما گردد.

احترام قایل شدن به خود و دیگران:

اولین خصوصیت فرد عزتمند احترام قایل شدن به خود و دیگران می باشد احترام قایل بودن به خود یعنی این که به توانای و دانش و شخصیت خود احترام گذاشت که میتوان خود را توانمند بنامید، مثلا من خوب هستم و دیگران هم خوب هستند که این به دو قسمت مهم عزت نفس اشاره می کند اول خود توانمندی و دوم عزت نفس می باشد که خود توانمندی ریشه اش به ذهن بر میگردد؛

یکی از ارزشهای های انسانی در جوامع بشری مخصوصا در جوامع اسلامی عزت مندی و داشتن زندگی باعزت می باشد که هر مؤمن و مسلمان باید داری حرمت نفس باشد و خداوند ج نیز انسان را موجود قابل الاحترام وعزتمند آفریده است .

چنانچه الله ج می فرماید. (وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا) اسراء ۷۸، ترجمه: بدون شک، ما فرزندان آدم را عزت بخشیدیم و آنها را در خشکی و دریا (بر مرکب ها) سوار کردیم و به آنها از انواع پاکیزه ها روزی دادیم و (نیز) آنان را بر بسیاری از کسانی که آفریدیم، برتری خاصی بخشیدیم.

در این آیه الله متعال بر دو مورد اشاره می نماید اول اینکه برتری دادن انسان بر همه مخلوقات اش از این جهت که او باید عزت نفس خود را در هر زمانی و در همه وقت حفظ داشته باشد وثانیا اینکه انسان مؤمن بر خود ارج و احترام قایل باشد و عزت خود را در همه وقت و همه جا حفظ نماید .

بنا بر این الله ج، انسان را موجود محترم و گرامی آفریده است؛ از این جهت او باید عزت نفس خود را که از پایه های اساسی شخصیت است، حفظ کند. عزت نفس، مایه آزادی و همت بلندی است.

معنای عزت نفس:

داشتن عزت نفس وعزتمندی به مانند موجودیت کلسیم در بدن یک انسان است که بدون موجودیت این ویتامین قطعا حیات بشر به خطر های گوناگون مواجه خواهد گشت بنا بر این میتوانیم عزت نفس را اینگونه تعریف نمائیم عزت نفس عبارت از "ارض اعزاز" که به معنای زمین محکم و نفوذ ناپذیر گفته شده است و با توجه به لغت و موارد کاربرد آن در قرآن، به معنای نفوذ ناپذیری، تفوق و برتری است.

و دانشمندان علم روان کاوی در مورد تعریف عزت نفس اختلاف نظر داشته اند و هر کسی از خود تعریف های نموده اند و در نهایت تعریف که از عزت نفس باید داشته باشیم این هست که عزت نفس عبارت از حسی که من در وجودم دارم از اینکه توانمندی دارم و میتوانم با چالش های زندگی کنار بیایم و خودم را در این زمینه شایسته خوشبختی و موفقیت میدانم پس در تعریف عزت نفس

پس مطالعات نشان می دهد که هر ده سال علم و دانش ما دو برابر می شود پس ما نیاز داریم که روی پرورش ذهن باید کار کنیم و اولین جای که روی پرورش ذهن باید کار کرد خانواده است و عزت نفس در خانواده ها تزریق میشود اگر در طفولیت درست تربیت صورت بگیرد عزت نفس فرد در بزرگ سالی خود را نشان خواهد داد.

شهامت و دلیری:

فردی که بر خود حرمت و ارزش قایل است، هیچ گاهی با سکوت کردن در برابر افکار و رفتار های باطل و ضد حق، خویش را ذلیل نمی کند و سکوت نخواهد کرد. از همین جهت است که پیامبر اسلام ص می فرماید (ایکون المؤمن جباناً) ترجمه: آیا مؤمن هم جبون میباشد. انسان شجاع همواره رفتار عاقلانه، مؤدبانه و در مسیر حق دارد و کار های انجام نمی دهد که نشانه از ترسو بودنش را نمایان بسازد؛ نمونه ای از شجاعت را میتوان در شجاعت و دلیری و رشادت اهل غزه و مردم قهرمان فلسطین اشاره نمود، امروزه با توجه به حملات بزدلانه و وحشیانه ای رژیم سفاک و خون آشام صهیونیستی، مقاوت مردم فلسطین و مجاهدین آنها؛ با وجود محرومیت ها و ممنوعیت ها نشان دهنده نماد شهامت هستند.

استقلالیت و اتکاء به خود: طبق روایات دینی، انسان موجودی ضعیف آفریده شده است و دانش او برای رفع نیاز هایش اندک می باشد و برای مرفوع ساختن احتیاجات خود نیاز به همکاری غیر می باشد. چنین موجودی برای جبران کمبودی هایش چگونه رفع نیاز کند؟ آیا خود را ذلیل و خوار نشان دهد تا رفع نیاز کند و حرمت نفس خود را خدشه دار نماید؟ روایات دینی برای یک فرد مؤمن چنین اجازه را نداده است چنان مفهوم حدیث است که پیامبر ص می فرماید: نیاز های خود را با حفظ عزت نفس برآورده سازید.

عوامل از بین رفتن عزت نفس: حرمت نفس توسط انجام کار های ذیل در یک فرد پائین می آید و گاهی کاملاً از بین میرود:

۱- حرص و طمع داشتن.

تمایل شدید نفس از روی آزمندی و احساس کمبود را طمع میگویند. ابوذر غفاری، شاگرد ممتاز پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) بود. روزی عثمان در عصر خلافتش، کیسه پولی را به غلامش داد و گفت: "این کیسه را ببر و به ابوذر بده. اگر پذیرفت، تو را آزاد میکنم". غلام، کیسه را گرفت و خود را به ابوذر رسانید، اما هر چه اصرار کرد؛ ابوذر آن را نپذیرفت. غلام گفت: "آزادی من بستگی به پذیرش تو دارد. اگر این کیسه پول را نپذیری، من آزاد نخواهم شد". ابوذر که بزرگمردی عزت مدار بود و حاضر نبود عزت خود را در برابر عثمان کم رنگ کند، در پاسخ غلام گفت: اگر آزادی تو در گرو این کار است، بندگی من نیز در گرو آن است". بدین جهت عزت خود را به پول وافر عثمان نفروخت؛ با اینکه در آن زمان تهیدست بود و بسیار به آن پول نیاز داشت.

۲- اظهار نیاز کردن به مردم

یکی دیگر از عوامل از دست دادن عزت نفس، دست نیاز دراز کردن به سوی مردم است که سبب خواری و سرافکندگی خواهد بود.

۳- رفتارهای جاهلانه

رفتار جاهلانه نیز عزت نفس و سربلندی انسان را خدشه دار میکند؛ چه بسیار

عزیزی که نادانی اش او را خوار ساخت.

۴- انجام کار فوق توانایی

ادعای نابجا و اقدام کردن به انجام کارهای فوق طاقت، سبب بیارزش شدن انسان نزد دیگران میشود. از همین روست که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: "لَيْسَ لِلْمَرْءِ أَنْ يَذِلَّ نَفْسَهُ" سزاوار نیست مؤمن خود را ذلیل کند. "از حضرت پرسیدند: چگونه خودش را ذلیل میکند؟ فرمود: "يَتَعَرَّضُ لِمَا لَا يُطِيقُ" خود را در معرض کاری که از او ساخته نیست، قرار دهد. چنین رفتاری انسان را مجبور به معذرت خواهی می کند که این عمل شایسته یک فرد مسلمان نیست.

راه های بدست آوردن حرمت نفس

محقق شدن عزت نفس نیازمند عوامل ذیل است:

۱- بندگی الله سبحانه و تعالی

مسلمانی که می داند عزت و شکست ناپذیری، مخصوص خداست؛ آن را در اتصال به خدا جستجو می کند. رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) در این باره فرموده است: "إِنَّ رَبَّكُمْ يَقُولُ كُلُّ يَوْمٍ أَنَا الْعَزِيزُ فَمَنْ أَرَادَ عِزَّ الدَّارَيْنِ فَلْيُطِيعِ الْعَزِيزَ" پروردگارتان هر روز ندا می دهد (که ای بندگان من!) عزیز فقط من هستم؛ پس هر کس عزت دو جهان را میخواهد، مرا اطاعت کند". با توجه به معنای عزت و ویژگی حضرت حق، عزیز بودن خدا به معنی بینایی او از هر موجود، برتری مطلق و پیروزی او بر همه ضد خداهاست. مؤمن هم که عزت خود یعنی ارزشمندی و بلندی و برتری افکار و جایگاه خود را در قالب اندیشه الهی می خواهد، می داند که باید مطیع خدای متعال باشد.

۲- تقوا و خداترسی

تقوا، پوششی است که انسان را از آلودگی حفظ میکند؛ زیرا تقوا به معنای حفظ و نگهداری از هر چیزی است که به انسان ضرر و زیان برساند. تقوا و نگهداری نفس، موجب سرفرازی انسان می شود، راه را به او نشان میدهد و او را بزرگ و ارجمند میکند؛ چنانکه پیامبر اکرم (صلی الله علیه و سلم) فرموده است: "مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَعَزَّ النَّاسِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ" هر که میخواهد عزیزترین مردم باشد، خداترس و اهل تقوا باشد.

۳- صداقت

راستی و درستی، شخصیت افراد را به خوبی نشان میدهد. پیامبر گرامی (صلی الله علیه و سلم) راستی و صداقت همه جانبه را موجب نجات یعنی عزت دانسته و دروغ را موجب هلاکت یعنی عجز و ذلت انسان معرفی کرده است: "الصدق ينجي والكذب يهلك" صدق و راستی، عزت و نجات دهنده است و دروغ گویی، ناتوانی و زبونی است.

نتیجه گیری:

با توجه به موارد فوق میتوان از تحقیق ذیل چنین نتیجه بدست آورد، که احترام قائل شدن بر خود و دیگران، دلیری و شهامت، استقلال و اتکاء کردن به خود، از خصوصیات عزت نفس بوده و طمع ورزی، اظهار نیاز به مردم، رفتارهای جاهلانه و انجام کارهای فوق توانایی نیز از عوامل خدشه دار شدن عزت نفس می باشد و بندگی خدا، تقوا و خداترسی، حق مداری و صداقت، از جمله راهای کسب و بدست آوردن حرمت نفس هستند.

د دنگ تبه

د. محمد بشير

مخ شي كيدى شي له سختو ستونزو سره يې مخ كړي. واکسين: د ياد ويروس د مخنوي لپاره كوم واکسين نشته، خو څو ورې چارې شته چې څه ناڅه مخنيوى يې وشي، خلک بايد له مياشو څخه ځان وژغوري او د هغو نيش وهنه محدوده کړي، دارنگه د پوهانو وړاندیز دی، چې د مياشو د هستوگنځايونو په محدود کولو سره د مياشو شمېر محدود کړی شي. برسېره پر دې د ځان ساتنې وسايلو استعمالول د خوب جالۍ، د کرکيو جالۍ، اوږده لستونې او اوږدې پايڅې لرونکې لباس اغوستل او حشره وژونکي مواد استعمالول هم کولای شي، چې له يادې ناروغۍ څخه ژغورنه وکړي. د دنگۍ په سپکه ناروغتيا اخته شخص بايد اوږد خوراک وکړي، خو که ناروغتيا يې درنه وي، نو سيروم ته اړتيا لري، چې رگونو کې ترزيق کړی شي. يا دا چې له روغ انسان څخه وينه ورته ترزيق کړی شي. له ۱۹۶۰ کال څخه خلک په ياده ناروغتيا اخته کېږي، خو له دويمې نړيوالې جگړې را پدې خوا يوه نړيواله ستونزه ترې جوړه شوې. د نړۍ په ۱۱۰ هېوادونو کې خپره شوې او هر کال له ۵۰ — ۱۰۰ ميليونه انسانان پرې اخته کېږي. ډېری خلک کوښښ کوي، چې ددې لپاره واکسين او درمل ومومي، دارنگه له مياشو څخه د خلاصون لپاره ډول ډول چارې روانې دي. د لومړي ځل لپاره په ۱۷۷۹ کال کې د يادې ناروغۍ صفات ليکل شوي. او د شلمې پېړۍ په لومړيو کې پوهانو څرگنده کړه چې د يادې ناروغۍ خپرونکې ځانگړې مياشې دي.

دا د يوې ويريوسې ناروغتيا نوم دی. دې ته د دنگ تبه، د دانگ تبه او هډو کي ماتوونکې تبه هم وايي. دا ناروغتيا د آندس په نوم يوه مياشه انتقالوي. دا مياشه په آسيايي بېر پېژندل شوې او د نړۍ په استوايي سيمو کې په ځانگړې توگه په جنوب شرقي آسيا کې چې له هغو څخه يوه مالزی ده شتون لري. دا ناروغتيا په دې وروستيو کې د نړۍ په کچه ډېره خپره شوې، او خورا انساني تلفات يې رامنځته کړي. ددې ناروغتيا نښې د سر، ملا، شا او د مفاصلو او ماهيچو خور دی، چې معمولاً سخته تبه او ځنې وخت د ځان په مختلفو ځايونو کې شري ته ورته خارښ او ځوښ وي، مړينه يې په زرو کې يوه ښودل شوې.

د دنگۍ تبه يو عفونت دی چې د دنگۍ د ويريوس په واسطه رامنځته کېږي. مياشې د ياد ويريوس خپروونکې دي. د ډېر شديد درد له کبله ناروغ داسې احساس کوي، چې هډوکي ماتېږي، نو ځکه دې ته هډو کي ماتوونکې تبه وايي. کيدی شي په ډېر لږ ناروغانو کې له دوو خطرناکو او وژونکو ډولونو څخه يوه ډول ته تبديل شي. لومړی ډول يې هغه دی، چې د سختې وينې تويېدنې او د وينې له رگونو څخه د مايعاتو د ترشح او د وينې د لخته (پرن يا خټينه) کېدو باعث شي. دويم ډول يې د فشار د ټيټيدو لامل کېږي.

د دنگۍ ويريوس څلور متفاوت ډولونه لري. که څوک له يادو څلورو ډولونو څخه په يوه ډول مبتلا شي بيا په ټول عمر کې ددې ډول ويريوس سره مصونيت مومي، خو د درې پاتې ويريوسونو په مقابل کې تر محدودې مودې پورې مصونيت موندلی شي او که وروسته وروسته له درې نورو ډولونو سره

د دنگی د ناروغتیا نښې:

د دنگی په ناروغتیا ۸۰ سلنه اخته کسانو کې ډېرې کمزورې نښې لکه سپکه تبه لیدل کېږي، یواځې ۵ سلنه کسان دي چې سختو حالاتو ته رسېږي. دا ناروغتیا د ډېر لږ کسانو لپاره وژونکې وي.

په ویروس له اخته کیدو ۳-۱۴ ورځو وروسته نښې څرګندېږي او ډیری وخت له ۴-۷ ورځو وروسته څرګندېږي، نو ځکه ویلی شو، چې له په ویروس ککړې سیمې څخه راستون شوي شخص کې که ۱۴ ورځې وروسته نښې څرګندې شي، نوموړی شخص په دنگی اخته ندی. په ماشومانو کې په معمولي توګه د دنگی ویروس نښې د معمولي ز کام په څېر یا د ګاستروانټریت (د معدې آفلوانزا لکه زړه بدوالی او نس ناستی) په څېر وي. په داسې حالت کې کېدی شي ماشومان په سختو حالاتو اخته شي.

د نښو نښانو کره کتنه:

د دنگی معمولي نښې د تې ناڅاپه پیل کېدل، سرخوږ (د سترګو ګاټي)، د پوستکي حساسیت او د ماهیچو او مفاصلو خوږ دی. ددې ناروغی مستعار نوم "هډو کي ماتوونکې تبه"، چې دانوم د خوږ د شدت ښکارندوی دی. د دنگی تبه درې پړاوونه لري: تبه، کړکېچ، ورځ تر بلې رغېدل. د تې په پړاو کې ناروغ سخته تبه کوي، چې معمولا له ۴۰ درجو اوچته وي. کېدی شي ناروغ عمومي خوږ او سر خوږ ولري، ډېری وخت د تې مرحله له ۲-۸ ورځو وي. د ناروغی په لومړۍ او دویمه ورځو کې حساسیت د سور بخوني رنگ په بڼه څرګندېږي. کېدی شي سور بخونې سرې دانې به څرمنه کې څرګندې شي، چې په موضعي فشار له مینځه نشي تلې.

دا سور بخونې ورې دانې د عروق شعريه (وینسته ډوله رګونو) له څیرې کېدو څخه را څرګندېږي. کېدی شي ناروغ د خولې او پوزې له مخاطي غشاء څخه وینه توی کړي. کېدی شي په دې حالت کې تبه سپکه شي، خو یو دوه ورځې وروسته بیا درنه تبه را ګرځي، دا چارې په وګړو کې توپیر لري.

ځنې وګړي د درنې تې په ختمېدو سره کړکېچن وضعیت ته ننوځي او کړکېچن وضعیت بیا یوه دوه ورځې اوږدېږي، په دې مرحله کې کېدی شي مایعات په سینه او خټه کې راټول شي، ددې پدیدې دلیل د ورو رګونو وینه تویونه ده.

وینه تراکم کوي او په بدن کې نه څرخېږي، په دې معنی چې د ځان مهم غړي په عادي توګه وینه نه مومي. همدا دلیل دی چې غړي خپل طبعي کار نشي کولی. دارنګه کېدی شي ناروغ ډېره وینه توی کړي (معمولا د هاضمې له سیستم څخه) د هاضمې سیستم د کړکېچ سلنه په وګړو کې تر ۵ ټیټه ده، هغه کسانو ته چې پخوا په دنگی اخته شوي و له ډېرو ستونزو سره مخ کېدو احتمال ډېر دی. د رغېدلو په مرحله کې به مایعات چې له رګونو څخه وتلې

دي د وینې دوران ته ننوځي. د رغېدنې مرحله هم ۲-۳ اونيو اوږدېږي.

د ناروغ وضعیت په دې مرحله کې ښه وي، په دې حالت کې کېدی شي ناروغ ته شدید څارښت او د زړه ټیټ ضربان پېښ شي. په دې مرحله کې امکان لري د مایعاتو د حجم د ډېروالي وضعیت را منځته شي (په دې کې د جذب شوو مایعاتو حجم له هغو مایعاتو څخه چې پخوا له رګونو څخه وتلې وي ډېر شي). دا حالت پر مغزو اغېزه کوي، چې د هوښیاری د کچې د تفاوت لامل کېږي (په داسې حالت کې د ناروغ تفکر، پوهه او چال چلند له عادي حالاتو څخه توپیر لري).

اړوند ستونزې:

کله چې دنگی د بدن په نورو سیستمونو اغیز وکړي، امکان لري چې ناروغ جلا نښې ولري، یا له نورو نښو سره سره د دنگی معمولي نښې ولري. د هوښیاری د راټیټېدو کچه په پنځه سلنه ناروغانو کې لیدل کېږي. دا هغه مهال کېږي، چې د دنگی ویروس په مغزو کې عفونت را منځته کړي، دا رنګه کېدی شي د ژوندون د مهمو غړو ډلې کار کولو له کبله لکه ځیګر دا ستونزه را منځته شي، مغزو او عصاېو ته اړوند نورې ستونزې هم په دنگی اخته ناروغانو کې لیدل شوي. د بېلګې په توګه د حرام مغز د التهاب لامل هم کېدی شي. په ډېرو نادرو حالاتو کې د دنگی ویروس د زړه د عفونت او د ځیګر د نه کار کولو باعث کېږي. نور بیا.

د افغاني سرې مياشتې ټولنه اړمنو ته وړيا درملنه کوي.

خوراکی توکی د ژوند لومړنۍ اړتیاوې دي
او پېښخپلو ته یې رسول زموږ دنده ده.